

Vrije Universiteit Brussel

Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de Vrije Universiteit Brussel.

Eindverhandeling tot licentiaat in de Agogische Wetenschappen
Student: Emily Verté
Promotor: Prof. Dr. T. Vanwing
Organisatie: OudStudentenBond Vrije Universiteit Brussel
Academiejaar 2007-2008

WETENSCHAPSwinkel
Brussel

Samenvatting

VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
FACULTEIT VOOR PSYCHOLOGIE
EN EDUCATIEWETENSCHAPPEN

EINDVERHANDELING

acad.jaar 2007-2008

Naam: Emily Verté

Richting: Agogische Wetenschappen optie Culturele Agogiek

Titel verhandeling & promotor:

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

Promotor: Professor Dr. T. Vanwing

Samenvatting:

In deze studie onderzoeken we wat laatstejaarsstudenten en oud-studenten van de VUB wensen en verwachten van een alumniwerking. We stellen de volgende onderzoeksvragen:

1. Wat zijn de verwachtingen van de respondenten omtrent de alumniwerking van de VUB?
2. In welke mate zijn er verschillen tussen de laatstejaarsstudenten en de alumni van de VUB?
3. In welke mate verschillen leden van een alumniwerking met de niet-leden die interesse vertonen om lid te worden enerzijds en de niet-leden die geen interesse vertonen anderzijds?

Om een antwoord te krijgen op de onderzoeksvragen operationaliseerden we een gestandaardiseerde internetenquête die door 650 respondenten werd ingevuld. Bij een analyse van de resultaten stellen we vast dat 38,2% lid is van een alumnivereniging van de VUB, 27,5% aangeeft zeker of wellicht lid te zullen worden en 1/3 helemaal geen interesse heeft om lid te worden van een alumnivereniging van de VUB. Bovendien blijkt 56% van de leden van een alumnivereniging van de VUB zelden of nooit te participeren aan de activiteiten van de alumnivereniging.

Het is opmerkelijk dat de leden, de potentieel rekruteerbare leden en de niet-rekruteerbare respondenten quasi niet verschillen wat betreft de socio-demografische variabelen, hun middenveldparticipatie en cultuurparticipatie, maar vooral differentieerden met betrekking tot hun identificatie met de instelling VUB en haar missie.

De belangrijkste belemmeringen voor participatie of voor rekrutering kunnen gevonden worden in de onbekendheid van de alumniwerking van de VUB bij de studenten. Aspecten die de participatie kunnen verhogen situeren zich vooral op het niveau van het gevarieerder maken van het aanbod, een adequatere rekruteringsstrategie en tot slot, maar niet in het minst, het optimaliseren van de

bekendmaking van de alumniwerking van de VUB binnen het ganse traject van de studentenpopulatie.

Beknopte inhoud

VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
FACULTEIT VOOR PSYCHOLOGIE
EN EDUCATIEWETENSCHAPPEN

EINDVERHANDELING

acad.jaar 2007-2008

Naam: Emily Verté

Richting: Agogische Wetenschappen optie Culturele Agogiek

Titel verhandeling & promotor:

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van de alumni van de VUB.”

Promotor: Professor Dr. T. Vanwing

Beknopte inhoud:

In ons onderzoek gaan we na wat laatstejaarsstudenten en oud-studenten van de VUB wensen en verwachten van een alumniwerking. We operationaliseerden daartoe een gestandaardiseerde internetenquête die door 650 respondenten werd ingevuld. Bij een analyse van de resultaten stellen we vast dat 38,2% lid is van een alumnivereniging van de VUB, 27,5% aangeeft zeker of wellicht lid te zullen worden en 1/3 helemaal geen interesse heeft om lid te worden van een alumnivereniging van de VUB. Bovendien blijkt 56% van de leden van een alumnivereniging van de VUB zelden of nooit te participeren aan de activiteiten van de alumnivereniging.

Het is opmerkelijk dat de leden, de potentieel rekruteerbare leden en de niet-rekruteerbare respondenten quasi niet verschillen op de meeste onderzochte variabelen, maar wel met betrekking tot hun identificatie met de instelling VUB en haar missie.

Motivatie overschrijding woorden

Geachte lezer,

Omwille van de uitgebreidheid van het onderzoek en de uitgebreide analyses, was het onmogelijk om binnen de opgelegde normen van het aantal woorden te blijven. Mag ik u dan ook vragen een uitzondering toe te staan en een beperkte overschrijding toe te laten?

Dankwoord

Dit onderzoek is tot stand gekomen door de voortreffelijke inzet van een aantal personen die ik via deze weg wil bedanken...

... Mijn promotor Prof. Dr. Tom Vanwing voor de steun en begeleiding doorheen het hobbelige parcours...

...Prof. Dr. Raoul van Esbroeck en Prof. Dr. Koen Lombaerts voor hun ideeën en hulp...

...De Wetenschapswinkel voor de praktische ondersteuning...

... De Oudstudentenbond VUB en de Vrije Universiteit Brussel voor de bereidwillige samenwerking...

... De respondenten voor het geven van hun ongezoeten mening...

... Mijn familie, mijn partner en vrienden voor de motiverende woorden, goede raad en morele ondersteuning...

...Prof. Dr. Ignace Glorieux voor het kritisch lezen van deze masterproef...

Inhoudsopgave

Samenvatting	I
Beknopte inhoud	III
Motivatie overschrijding woorden	IV
Dankwoord	V
Inhoudsopgave	VI
Inleiding	1
DEEL 1: Literatuurstudie	3
1. De alumnus: een definitie	3
2. De alumnivereniging als doorsnee middenveldorganisatie	4
<i>2.1 Het verenigingsleven in crisis</i>	<i>4</i>
<i>2.2 Motieven voor participatie</i>	<i>5</i>
<i>2.3 Determinanten van maatschappelijke participatie</i>	<i>6</i>
2.3.1 Geslacht	6
2.3.2 Scholingsniveau	7
2.3.3 Levensbeschouwing	8
2.3.4 Leeftijd	8
3. Identificatie met de Alma Mater	9
<i>3.1 Organisatiecultuur</i>	<i>9</i>
<i>3.2 Identificatie</i>	<i>10</i>
4. De alumnivereniging met haar specifieke oriëntatie	11
DEEL 2: Onderzoeksmethode	13

1. Onderzoeksvragen	13
2. Onderzoeksofzet alumnionderzoek	14
2.1 <i>Verloop van het alumnionderzoek</i>	14
2.2 <i>Onderzoekspopulatie</i>	15
3. Ontwikkeling gestandaardiseerde vragenlijst	16
4. Verwerkingsmethode	17
DEEL 3: Resultaten	18
1. Overzicht onderzoekspopulatie	18
1.1 <i>Respons</i>	18
1.1.1 Studenten en alumni	18
1.1.2 Leden en potentiële leden van alumniverenigingen VUB	18
1.2 <i>Socio-demografisch profiel</i>	20
1.3 <i>Afstudeerrichting</i>	21
1.4 <i>Middenveldparticipatie</i>	22
1.5 <i>Cultuurparticipatie</i>	23
2. Kenmerken van het lidmaatschap van alumniverenigingen	25
3. Kennis over en identificatie met de instelling	25
3.1 <i>Bekendheid met OSB VUB</i>	26
3.2 <i>Imago alumniverenigingen</i>	26
3.3 <i>Organisatie-identiteit</i>	27
3.3.1 Identificatie met de instelling VUB	27
3.3.2 Identificatie met de missie van de VUB	28
3.3.2.1 Vrijzinnig-humanistische waarden	28

3.3.2.2 Scheiding tussen kerk en staat	29
4. Alumniwerking	30
<i>4.1 Gepercipieerde opdracht van de alumnivereniging</i>	30
<i>4.2 Organisatie van de alumnivereniging</i>	31
4.2.1 Organisatievorm van de alumnivereniging	31
4.2.2 Tijdstip van de activiteiten	32
4.2.3 Plaats van de activiteiten	32
<i>4.3 Belemmeringen tot participatie</i>	32
<i>4.4 Stimuli tot participatie</i>	33
DEEL 4: Bespreking resultaten	35
1. Verwachtingen van de respondenten	35
2. Verschillen tussen laatstejaarsstudenten en alumni	37
3. Verschillen tussen leden, rekruteerbare respondenten en niet-rekruteerbare respondenten	38
DEEL 5: Agogische aanbevelingen	40
Literatuurlijst	
Bijlagen	

Inleiding

Het verenigingsleven wordt, naast de school en het gezin, als één van de belangrijkste socialisatievelden beschouwd. De maatschappij verwacht van het middenveld dat ze mee haar schouders zet onder het vormen van democratische burgerschapshoudingen, vaardigheden en emoties,... die van aanzienlijk belang zijn voor de democratie en de welvaart van het land (Elchardus & Glorieux, 2002; Hooghe, 2006; Coffé, 2002; Verschelden & Vanthuyne, 2005; Hatse, I., 2003). Het is dan ook niet verwonderlijk dat de beleidsnota Cultuur van 2004- 2009 hoge verwachtingen stelt aan het maatschappelijke middenveld. De Vlaamse regering wil dat het verenigingsleven socialiseert en coördineert, emancipeert, de sociale cohesie en het sociale weefsel herstelt... Ook het bevorderen van participatie en het wegwerken van drempels zijn van primordiaal belang in het huidige cultuurbeleid (Anciaux, 2004). Dit alles om een antwoord te bieden op de maatschappelijke ontwikkelingen die zich de laatste decennia hebben voorgedaan. In het licht daarvan zijn tekenen van sociale desintegratie van belang. Zo neemt ondermeer het onveiligheidsgevoel toe, traditionele instituten zoals het huwelijk nemen aan belang af en het vertrouwen in de instellingen daalt (Elchardus, 2000a).

Om tegemoet te komen aan de verwachtingen gesteld door de Vlaamse overheid, gaan de Vlaamse middenveldorganisaties zich beraden over hun verantwoordelijkheid en rol in de samenleving. Zo ook de Oudstudentenbond Vrije Universiteit Brussel vzw (OSB VUB).

De OSB VUB is een doorsnee middenveldorganisatie met een specifieke oriëntatie, die met dit onderzoek tracht haar werking te evalueren en te optimaliseren. Door middel van een internetbevraging bij de oud-studenten en laatstejaarsstudenten van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) willen we achterhalen wat hun verwachtingen t.o.v. een alumniwerking zijn. Vanuit de literatuur is het onderzoek gecentreerd op verschillende topics. Enerzijds kijken we naar de huidige stand van zaken (wat doen ze nu?) en anderzijds naar een mogelijk toekomstperspectief (wat kunnen ze doen?). Daarbij maken we steeds een onderscheid tussen de oud-studenten en de laatstejaars. Zijn er verschillen tussen de verwachtingen van beide? En welke zijn dat? Verder brengen we ook de determinanten in kaart die invloed hebben op het participatieniveau van de respondenten.

In deel 1 van dit onderzoek geven we een overzicht van de nationale en internationale literatuur die van belang is voor het alumnivraagstuk. Vooreerst staan we stil bij het concept alumnus dat we koppelen aan de specificiteit van de OSB VUB. Daarna bekijken we de alumnivereniging in haar hoedanigheid van middenveldorganisatie. Aangezien er daarover een grote hoeveelheid literatuur voor handen is, gaan we ons beperken tot de aspecten die het meest relevant zijn voor dit verhaal. Zo vragen we ons af of er een crisis heerst in het middenveld. Maar ook de determinanten met betrekking tot de deelname aan het verenigingsleven worden van dichtbij bekeken. Ten tweede gaan we dieper in op de relatie die de OSB VUB heeft met de onderwijsinstelling Vrije Universiteit Brussel (VUB). In het licht daarvan hebben we aandacht voor de organisatiecultuur en de drie identiteitstypes die voorkomen in een organisatie. Verder hebben we oog voor de specifieke oriëntatie van de alumniorganisatie. Deel 1 sluiten we af met onderzoeksvragen.

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

Deel 2 behandelt de gevolgde methodiek en in deel 3 worden de onderzoeksresultaten uiteengezet. Daarna bespreken we in deel 4 de resultaten van het onderzoek en koppelen we die terug naar de literatuurstudie. We eindigen in deel 5 met agogische aanbevelingen.

Deel 1: Literatuurstudie

Na een grondige search rond alumni, die nagenoeg niets heeft opgeleverd, vonden er gesprekken plaats met experts inzake life long learning en andere nauw verwante aangelegenheden. De experts, professor Raoul Van Esbroeck en professor Koen Lombaerts (beiden van de VUB), vielen ons bij en gaven aan dat specifieke literatuur aangaande alumniwerkingen nauwelijks te vinden is. Om die reden waren we dan ook genoodzaakt dit alumni-onderzoek vanuit een andere invalshoek te kaderen. Aan de hand van de gesprekken met experts en twee focusgroepinterviews verkregen we informatie die leidde tot verschillende componenten van alumniwerkingen. Het is dan ook op die (hoofd)componenten dat we de literatuurstudie zullen baseren.

Vooreerst staan we stil bij de term alumnus en lichten het ook toe. Daarna bekijken we de alumnivereniging als doorsnee middenveldorganisatie. Daarbij gaan we dieper in op de aspecten van maatschappelijke participatie die relevant zijn voor dit onderzoek. We stellen ons de vraag of er een crisis is in het verenigingslandschap? Wie participeert er? En wat is hun motivatie hiervoor? Vervolgens hebben we aandacht voor de identificatie met de instelling, in dit geval de Vrije Universiteit Brussel (VUB). Daarbij hebben we oog voor de organisatiecultuur enerzijds en de identificatiedomeinen anderzijds. Tot slot bekijken we de alumnivereniging vanuit haar specifieke oriëntatie.

1. De alumnus: een definitie

Het woord ‘alumnus’ is van oorsprong een Latijnse term die letterlijk “kwekeling” betekent. De ‘Van Dale’ verstaat eronder “afgestudeerde van een bepaalde universiteit”. Het is ook in die richting dat de Vrije Universiteit Brussel de term alumnus ziet. De VUB bestempelt iemand als haar alumnus wanneer die persoon een diploma heeft behaald aan de Vrije Universiteit Brussel: kandidaat, licentiaat, ingenieursdiploma, postgraduaat, bachelor, master, master na master, lerarenopleiding, doctoraat, Gediplomeerde in de Aanvullende Studie en Gediplomeerde in Gespecialiseerde Studie. De Latijnse term “Alma Mater” wordt vaak samen in één zin met het woord alumni gebruikt. Letterlijk betekent het “de opvoedende”. De Vrije Universiteit Brussel wordt hier gezien als de opvoeder en wordt dan ook door haar oud-studenten de Alma Mater genoemd (Vrije Universiteit Brussel, z.d.a; Vrije Universiteit Brussel, z.d.b).

De VUB ziet haar oud-studenten of alumni als de ambassadeurs van de universiteit. Zij moeten het toonbeeld van de kwaliteit van de opleiding zijn en moeten het imago van de universiteit onder de mensen brengen. Bijgevolg hebben ze een grote invloed op het aanbrengen van nieuw bloed op de universiteit.

De Vrije Universiteit Brussel hecht een groot belang aan de wederzijdse relatie met haar alumni en werkt om die reden een geïntegreerd alumni-beleid uit. Een dergelijk beleid streeft ernaar alle mogelijke partners te betrekken, tracht dat contact ook goed te onderhouden, en poogt een duidelijke structuur te geven aan zijn alumniwerking. De universiteit en alumni (nationaal en internationaal), alumni en faculteit, alumni onderling, alumni en alumniverenigingen, student (en

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

studentenkringen) en alumni zijn de actoren waarrond het alumnibeleid is opgebouwd (Oudstudentenbond Vrije Universiteit Brussel, 2005; Vrije Universiteit Brussel, z.d.a; Vrije Universiteit Brussel, z.d.b; Vrije Universiteit Brussel, 2006).

In het alumnibeidsplan 2006-2010 heeft de VUB het over de ontwikkeling van haar relatie met de alumni. In het licht daarvan hebben ze het over vijf achtereenvolgende fasen: 'Identify', 'Inform', 'Interest', 'Involve' en 'Donate'. Tijdens de fase 'Identify' wil men de alumni sensibiliseren en laten registreren op de Vrije Universiteit Brussel. Het is volgens de universiteit belangrijk om een zo representatief en volledig mogelijk adressenbestand van alle ruim 38.000 alumni te hebben, zodat de oud-studenten op een gedifferentieerde wijze bereikt kunnen worden. 'Inform' gaat over het uitbouwen van (internationale) alumninetwerken en –communicatie ("*friendraising*"). Vervolgens is er de fase 'Interest' die instaat voor het uitbouwen van samenwerkingsverbanden met de faculteiten, met de Oudstudentenbond en andere alumniverenigingen, met de Universitaire Associatie Brussel, e.a.. 'Involve' betreft de uitbouw van een permanente (professionele) vorming in het kader van levenslang leren en ook het aspect loopbaanbegeleiding hoort in deze fase thuis. Een ander onderdeel van 'Involve' is de rol die alumni hebben in de kwaliteitsbewaking van de opleidingen aan de Vrije Universiteit Brussel. Als laatste is er de fase 'Donate'. In deze fase wil de VUB een systeem voor fondsenwerving uitbouwen. Maar dit kan pas starten als de netwerken (*friendraising*) optimaal werken en er een centrale databank ontwikkeld is (Vrije Universiteit Brussel, 2006).

2. De alumnivereniging als doorsnee middenveldorganisatie

De Vriendt (2002) stelt dat de vormende taak van het middenveld ligt in het zich verenigen, het bijeenkomen, samen plannen maken, beslissen, vormen van een consensus,.... Een alumnivereniging kan dan ook in eerste instantie gezien worden als een gewone vereniging. De samenkomst van verscheidene personen is voor hen van primordiaal belang. Het tot stand brengen van activiteiten behoort tevens tot de werking van de vereniging. Zo organiseren alumniverenigingen zoals de Oudstudentenbond VUB diverse activiteiten zoals voordrachten, concerten, bezoeken aan tentoonstellingen en andere cultureel-informatieve activiteiten.

Bij de kadering van de alumnivereniging als middenveldorganisatie kijken we eerst of er een crisis heerst in het verenigingsleven. Daarna gaan we dieper in op de motieven van maatschappelijke participatie en als laatste staan we stil bij de determinanten van middenveldparticipatie.

2.1 Het verenigingsleven in crisis?

Onderzoek van Elchardus, Hooghe en Smits (1999, 2000a, 2000b; Pauwels & De Vriendt, 2007; Coffé, 2002) toont aan dat Vlaanderen niet te maken heeft met een grote daling van participatie aan het verenigingsleven. Dat in tegenstelling tot wat mensen die actief zijn in het middenveld vermoeden. Zij zijn ervan overtuigd dat het Vlaamse verenigingsleven een moeilijke periode doormaakt. Ze sluiten zich aan bij de stelling van Putnam (2002; 1995 in Elchardus, 2000) die

handelt over de aftakeling van het verenigingsleven in Amerika. Hij ziet deze daling als een indicatie voor de vermindering van sociaal kapitaal en sociale cohesie. Putnam geeft als voornaamste reden voor de teloorgang van het middenveld de opkomst van televisie. Deze stelling gaat echter niet op voor Vlaanderen. Grootschalig Vlaams onderzoek van Elchardus et al. (2000b) heeft aangetoond dat 51% van de bevolking tussen de 18 en 75 jaar actief lid is van minstens één vereniging; 22% is actief lid van minimum twee verenigingen en 10% bekleedt een bestuursfunctie in minstens één organisatie. 20% van de Vlamingen doet geregeld aan vrijwilligerswerk. Deze cijfergegevens tonen aan dat er niet echt sprake is van een crisis in het Vlaamse verenigingsleven. Hetzelfde onderzoek stelt zelfs dat het aantal lidmaatschappen in Vlaanderen sedert begin jaren tachtig licht toeneemt. Wel is er sprake van een aantal verschuivingen binnen het middenveld (Elchardus, Hooghe & Smits, 1999, 2000; Elchardus, Huyse & Hooghe, 2000; Hooghe, 2003; Coffé, 2002; Bekkers, 2002). De levensbeschouwelijk geprofileerde en klassenspecifieke verenigingen verliezen leden, het ledenaantal van organisaties gericht op de zorg om het lichaam en beweging stijgt daarentegen. Samenvattend kan dus gesteld worden dat er zich een evolutie aftekent van traditionele sociaal-culturele verenigingen naar nieuwe sociale bewegingen (bijvoorbeeld actieve sport- en kunstverenigingen) (Elchardus, Hooghe & Smits, 1999, 2000; Elchardus, Huyse & Hooghe, 2000; Hooghe, 2003; Coffé, 2002).

In tegenstelling tot de Vlaamse situatie kan volgens Eva Cox (in Putnam, 2002) in Australië een neerwaartse trend inzake maatschappelijke participatie waargenomen worden. Takashi Inoguchi (in Putnam, 2002) stelt echter dat in Japan de deelname aan het verenigingsleven lichtjes stijgt. Terwijl Peter Hall (in Putnam, 2002) beweert dat de graad van participatie in Groot Brittannië sinds 1950 over het algemeen relatief stabiel is gebleven. Ook in Nederland zou het niveau van middenveldparticipatie gelijk zijn gebleven (Bekkers, 2002, 2005).

2.2 Motieven voor participatie

Amerikaanse onderzoekers (Batson, Ahmad & Tsang, 2002) stellen dat er vier mogelijke motieven voor maatschappelijke participatie zijn: egoïsme, altruïsme, collectivisme en ‘principlism’. Het onderscheid is gebaseerd op het vooropstellen van een bepaald einddoel voor ieder motief. Voor het motief egoïsme is het ultieme doel het verhogen van het eigen welzijn; voor altruïsme is het doel het vergroten van het welzijn van een individu of meerdere individuen; collectivisme wil het welzijn van een groep verhogen en ‘principlism’ betreft het bevestigen van één of meerdere morele principes (bijvoorbeeld rechtvaardigheid). Het aanwenden van het ene motief sluit niet noodzakelijk het gebruik van aspecten van het andere motief uit.

Andere studies (Yeung, 2004 & Finkelstein, 1998 in Verschelden & Vanthuyne, 2005) wijzen erop dat al naar gelang de persoon de motieven om deel te nemen aan het verenigingsleven verschillend kunnen zijn. Deze motieven kunnen gaan van een zekere mate van eigenbelang tot puur altruïsme. Verder stellen Verschelden en Vantuyne (2005) dat de middenveldorganisaties en de motivaties die ze aanspreken sterk kunnen variëren van persoon tot persoon.

In tegenstelling tot bovenvermelde studies geven Schlozman et al. (1995) andere redenen voor participatie aan. Zij hebben het over enerzijds selectieve voordelen- bestaande uit een materiële, sociale en burgerlijke (collectieve) dimensie- en anderzijds het verlangen om het beleid te

beïnvloeden. Het materiële motief bestaat uit voordelen die men ondervindt voor hun job of voor hun persoonlijke of familiale doeleinden. Het sociale aspect is het plezier om te werken met anderen. Dit voordeel kan niet ervaren worden los van de participatie. Het bevredigen van een gevoel van plichtsbesef of een verlangen naar het welzijn van de gemeenschap (ook niet los van de activiteit te ervaren) wordt gezien als de burgerlijke dimensie. Verder is er ook nog de collectieve kant van participatie. Dit bestaat uit de verwezenlijking van een gewenst openbaar beleid (Schlozman et al., 1995).

Onderzoek in opdracht van SoCiuS (Steunpunt voor sociaal- cultureel volwassenenwerk) (Verschelden & Vanthuyne, 2005) geeft aan dat de doelstelling van een vereniging en het sociaal contact de belangrijkste redenen zijn om zich aan te sluiten en betrokken te blijven bij een vereniging. Als we die motieven meer van dichtbij bekijken, zien we dat de respondenten met betrekking tot de doelstelling van de vereniging de volgende redenen aangaven: “achter de doelstelling, het geloof, de overtuiging van de vereniging staan”. In kader van het motief ‘sociaal contact’ had men het over “samen zijn met een groep mensen met wie men iets gemeenschappelijks heeft” (Verschelden & Vanthuyne, 2005).

In het participatieonderzoek van Elchardus et al. (1999; 2000a, 2000b) is bij alle leeftijden het belangrijkste motief voor actieve middenveldparticipatie de aangename vrijetijdsbesteding (56% bij de 18 tot 35-jarigen, 44% van de 36 tot 55-jarigen en 45% van het ouderensegment). Bij de jongeren gaat de tweede plaats naar de ontmoetingfunctie (14%), ‘omwille van de idealen’ staat bij hen op nummer drie met 13%. De idealen zijn ook voor de 36-55-jarigen van groot belang (20%), voor de ouderen is het belangrijkste dat ze mensen kunnen ontmoeten (24%).

Bij de hooggeschoolden staan de idealen voorop met 24%. Zowel mannen als vrouwen vinden ‘een aangename vrijetijdsbesteding’ het belangrijkste motief voor middenveldparticipatie. De idealen (ongeveer 17%) en het ontmoeten van mensen zijn belangrijk voor beide geslachten. Het laatste motief is wel meer van belang voor vrouwen (20,8%) dan voor mannen (11%) (Elchardus et al., 1999, 2000b).

Specifiek onderzoek naar participatie in vrijzinnig sociaal-culturele verenigingen (Van Eeckhout, 2000) gaf ‘politieke of sociale overtuiging’ aan als belangrijkste reden voor participatie (50,0%). 21,6% gaf ‘deze vereniging komt als enige op voor de vrijzinnigheid’ aan als motief. Men gaat ook deelnemen aan het vrijzinnige verenigingsleven om iets te bereiken (‘zich verenigen om iets te bereiken’) (20,6%). Verder kan er een hoge score (15,6%) opgemerkt worden in de categorie ‘andere’. Dit is vrijwel geheel te wijten aan leden van de OSB VUB die ‘sympathie voor de VUB’ of ‘uit nostalgie’ als reden voor hun lidmaatschap opgaven (Van Eeckhout, 2000).

2.3 Determinanten van maatschappelijke participatie

2.3.1 Geslacht

Elchardus et al. (1999, 2000a, 2000b) stellen dat vrouwen niet zozeer minder vaak deelnemen aan het verenigingsleven, maar wel anders. De algemene participatiegraad van vrouwen bedraagt

43,6% terwijl dat voor de mannen rond de 56,4% ligt. De hogere graad van participatie aan het verenigingsleven bij mannen is voornamelijk te wijten aan hun sterke oververtegenwoordiging in de sportverenigingen. Zo is 37,4% van de mannen lid van een sportvereniging, dat tegenover 17,7% bij de vrouwen. Wanneer we de vertegenwoordiging van vrouwen bekijken in sociaal-culturele organisaties krijgen we een totaal ander beeld. De participatiegraad van vrouwen ligt er veel hoger: 56,8% vrouwelijke leden tegen 45,3% mannen (Elchardus, 1999, 2000b). Over het algemeen kan dus gesteld worden dat vrouwen vrijwel evenveel participeren als mannen (Elchardus, 1999, 2000a, 2000b; Schlozman et al., 1995).

Specifiek onderzoek onder de vrijzinnige leden (Van Eeckhout, 2000) bekwam een discrepantie tussen vrouwen en mannen. In deze studie moet wel opgemerkt worden dat er in de steekproef een overwicht van mannen was en dat niet alle bevraagde sociaal-culturele verenigingen informatie met betrekking tot het geslacht van hun leden bijhouden. Dit kan dus een vertekend beeld van het geslacht van de leden geven.

De vrijzinnige sociaal-culturele verenigingen bestaan uit 39,3% vrouwelijke leden en 60,7% mannelijke leden. De georganiseerde vrijzinnigheid is dus sterk mannelijk: voor elke twee vrouwen zijn er drie mannen lid.

De Oudstudentenbond VUB wordt als een vrijzinnige sociaal-culturele vereniging beschouwd en past goed in het profiel dat hierboven wordt geschetst. Ook hier vonden de onderzoekers een belangrijke oververtegenwoordiging van mannen: 62,7% mannen tegenover 37,3% vrouwelijke leden (Van Eeckhout, 2000).

Wanneer we ons richten naar het soort lidmaatschap zien we verschillen tussen de “gemiddelde socio-culturele vereniging” en de vrijzinnige verenigingen in de verhouding man- vrouw. Binnen de vrijzinnige verenigingen zijn 38,5% vrouwen actief lid en 33,4% bestuurslid, 61,5% van de mannen zijn actief lid en 66,6% bestuurslid (Van Eeckhout, 2000). De cijfers voor de Vlaamse socio-culturele verenigingen liggen anders, maar toch kunnen we stellen dat er over het algemeen een gelijklopende trend is in het sociaal-cultureel veld. Zo zijn 40,7% van de mannen actief lid en 44,7% bestuurslid, 59,3 % van de vrouwelijke leden bestempelen zichzelf als actief lid, terwijl 55,3% in het bestuur zetelt (Elchardus et al., 1999, 2000b).

In beide onderzoeken zien we dat vrouwen minder vaak actief lid en bestuurslid zijn van een sociaal-culturele vereniging, dit in vergelijking met mannen. Van Eeckhout stelt dat men ook kan concluderen dat de lidverenigingen van de Unie Vrijzinnige Verenigingen (UVV), waaronder de OSB VUB, vrouwonvriendelijker zijn dan de gemiddelde Vlaamse socio- culturele vereniging.

2.3.2 Scholingsniveau

Volgens ondermeer Elchardus et al. (1999, 2000a, 2000b; Pauwels & De Vriendt, 2007; Coffé, 2002; Bekkers, 2005) kan over het algemeen gesteld worden dat personen met een hoger opleidingsniveau en een hoger inkomen ook meer participeren aan het maatschappelijk middenveld. Als mogelijke verklaring daarvoor geeft Elchardus et al. (1999, 2000a, 2000b) het onderwijs als selectiemechanisme: diegenen die het meest actief zijn en over de meeste vaardigheden beschikken, zullen ook doorstromen naar hogere opleidingsgraden. Daarnaast kan

ook de onderwijservaring vaardigheden en mogelijkheden verschaffen die leiden tot een sociaal actievere houding (Elchardus et al., 1999, 2000a, 2000b). Hooghe (2003 in Pickery, 2007) spreekt in dit verband over cumulatilogica: personen die meer kansen krijgen in het onderwijs, op vlak van inkomensverdeling en culturele vaardigheden, blijken ook meer kansen te hebben in het maatschappelijke middenveld.

2.3.3 Levensbeschouwing

Zoals eerder aangegeven liggen levensbeschouwelijk getinte organisaties minder in de markt en hebben ze een lager ledenaantal. Dit is in contrast met het participatiepeil van de mensen die zichzelf als gelovig beschouwen. Er is dus geen congruentie tussen de levensbeschouwing op organisatieniveau en de levensbeschouwing op individueel niveau.

De levensbeschouwing heeft naast het opleidingspeil de grootste invloed op het participatieniveau van individuen (Elchardus et al., 1999, 2000a, 2000b). Dit stellen ook De Hart en Dekker (2000 in Elchardus et al. 2000a): personen die lid zijn van een kerkgenootschap participeren vaker aan het maatschappelijk middenveld en het vrijwilligerswerk. Het zijn voornamelijk mensen die zichzelf als onverschillig of ongelovig beschouwen die minder participeren aan het verenigingsleven (Elchardus et al., 1999, 2000a, 2000b; Pauwels & De Vriendt, 2007; Coffé, 2002; Bekkers, 2002, 2005).

2.3.4 Leeftijd

Participatieonderzoek is niet eenduidig over de invloed van leeftijd op participatiegedrag. Elchardus (2000a) geeft aan dat sommige onderzoeken een positieve correlatie tussen leeftijd en participatiepeil vinden, andere dan weer niet. Putnam (2002; 1995a, 1995b in Elchardus et al., 2000a; 2000 in Coffé, 2002) ziet een positieve relatie en stelt dat het te wijten is aan het cohorte-effect. Hij meent dat oudere cohorten meer plichtsbefef hebben en een hogere religiositeit vertonen, en daardoor meer participeren dan jongeren. Hooghe (2003) en Hall (1999 in Hooghe 2003) stellen daarentegen dat generaties verschillen in attitudes, maar niet noodzakelijk in de mate van participatie.

Op alle scholingsniveaus stijgt het lidmaatschap van socio- culturele verenigingen naarmate men ouder wordt, dit zowel bij mannen als bij vrouwen (Elchardus et al., 1999, 2000b). Ter illustratie: 12,2% van de jongeren is actief lid, 14,6% van de actieve leden is van middelbare leeftijd en 24,1% van de ouderen is actief lid. Het aantal leden die een bestuursfunctie bekleden piekt op middelbare leeftijd (4,9%). 1,5% van de jongeren zetelen in het bestuur en 4,1% behoren tot de oudste categorie (Elchardus et al., 1999, 2000b).

De gemiddelde leeftijd van de leden van vrijzinnig sociaal- culturele verenigingen ligt op 53 jaar en 2 maand. De middelbare en hogere leeftijden zijn in de georganiseerde vrijzinnigheid meer aanwezig dan in de Vlaamse bevolking. Er is een sterke ondervertegenwoordiging van leden tussen 18 en 34 jaar, de 45-jarigen en ouder zijn dan weer oververtegenwoordigd (Van Eeckhout, 2000).

3. Identificatie met de Alma Mater

Een alumnivereniging is niet louter een middenveldorganisatie maar heeft ook specifieke karakteristieken. Zo is de alumniorganisatie OSB VUB verbonden met de onderwijsinstelling Vrije Universiteit Brussel. Als gevolg van die verbondenheid wordt de alumnivereniging beïnvloed door de organisatiecultuur en de missie van de VUB. Die kenmerken van de Alma Mater maken deel uit van haar unieke karakter en maken de instelling herkenbaar, zowel extern als intern.

Om hierin een beter inzicht te krijgen, hebben we aandacht voor aan de ene kant de organisatiecultuur en aan de andere kant de identificatiestijlen in een organisatie.

3.1 Organisatiecultuur

Cuyvers en Mertens (2000) stellen dat elke organisatie een uniek karakter heeft dat te herkennen is aan bijvoorbeeld de typische manier van doen van de medewerkers. Dat eigen karakter, ook wel de organisatiecultuur genoemd, heeft zowel te maken met de waarden en normen die worden nagestreefd, als de manier waarop de medewerkers zich als gevolg daarvan gedragen. De organisatiecultuur kan dus gezien worden als een cognitieve en collectieve aangelegenheid.

Belangrijk in de cultuur van een organisatie zijn de uitingsvormen. Symbolen, helden, rituelen en waarden en opvattingen zijn componenten die belangrijk zijn om de cultuur te herkennen. De symboliek van de organisatie is wat meest zichtbaar is. Dat kan een logo zijn, huisstijl, specifieke woorden, voorwerpen, interieur... Ook de helden zijn meestal in elke organisatie terug te vinden. Die helden fungeren als voorbeeldfiguren: ze zijn succesvol en hebben doorgaans een grote invloed in de organisatie. Ze zijn het toonvoorbeeld van de organisatie omdat ze het best de organisatiecultuur vertegenwoordigen. Sporadisch heb je de antiheld die daar tegenover staat. Verder zeggen de rituelen iets over de gewoonten in de organisatie. Hoe medewerkers bijvoorbeeld zich gedragen op vergaderingen, hoe ze met elkaar communiceren, hoe ze bepaalde zaken afhandelen. De waarden en opvattingen van een organisatie zijn echter veel minder zichtbaar dan de voorafgaande cultuuruitingen (Cuyvers & Mertens, 2000). In het onderwijs kunnen dergelijke waarden het volgende inhouden: individuele ontplooiing, respect, kritische ingesteldheid, open houding, ...

Als antwoord op de vraag waarom die organisatiecultuur zo belangrijk is, stelt Quinn (in Cuyvers & Mertens, 2000, pp 152) het volgende: “Deze kracht berust in het vermogen van een sterke unieke cultuur om collectieve onzekerheden te verminderen, door sociale ordening aan te brengen, door continuïteit te creëren, door een collectieve identiteit en een gezamenlijke betrokkenheid te scheppen en door een toekomstvisie te verduidelijken.”.

Zoals eerder in dit literatuuronderzoek gesteld, gaat de Vlaming vaak participeren omwille van de idealen (Elchardus et al., 1999, 2000b). Participatieonderzoek gericht op de georganiseerde vrijzinnigheid (Van Eeckhout, 2000) stelde dat ‘omwille van de politieke of sociale overtuiging’, ‘deze vereniging komt als enige op voor de vrijzinnigheid’, ‘sympathie voor de VUB’, ... motieven van grote betekenis zijn voor deelname. Ook het Levensvragenonderzoek van de Unie Vrijzinnige Verenigingen (Verhaest & Verté, 2006) sluit hierbij aan. Zij geven aan dat het onderschrijven van vrijzinnige waarden en de gedachte van scheiding tussen kerk en staat, belangrijke kenmerken zijn

van zij die participeren aan vrijzinnige middenveldorganisaties. Als we al deze redenen gaan vertalen naar de specificiteit van de OSB VUB zien we dat de missie van de onderwijsinstelling VUB een belangrijke, zo niet de belangrijkste, determinant is om te participeren. We kunnen dan ook besluiten dat de identificatie met de onderwijsinstelling Vrije Universiteit Brussel van aanzienlijk belang is voor het lidmaatschap en het al dan niet participeren aan activiteiten van de OSB VUB.

3.2 Identificatie

Cornelissen et al. (2007) geven een overzicht van de verschillende omschrijvingen van het concept 'corporate identity'. Ze stellen dat in de wetenschappelijke literatuur omtrent het concept corporate identity verschillende termen en definities worden gehanteerd. Zo blijken sociale identiteit, organisatie-identiteit en 'corporate identity' soms als synoniem, soms met een verschillende betekenis gehanteerd te worden.

Hieronder schetsen we een beeld van de belangrijkste aspecten van 'corporate identity', zoals ze binnen elke organisatie kunnen worden teruggevonden. Het betreft zowel de interne (cognitieve factoren gefocust op het identiteitsproces op het niveau van de individuele groepsleden in de organisatie) als externe aspecten (symbolische factoren die gericht zijn op producten van identiteiten, bijvoorbeeld logos, slagzinnen, ...) van identiteiten (Cornelissen et al., 2007).

Cornelissen et al. (2007) merkten op dat 'corporate identity' kan omschreven worden als "weten dat men behoort tot een bepaalde groep". Daarmee samenhangend is de emotionele- en de waardebetekenis van het lidmaatschap van die groep essentieel. Verder blijkt in dit verband ook de gemeenschappelijke betekenis die het gevolg is van het besef van de groepsleden dat ze tot de groep behoren, van belang.

Het distinctieve, publieke imago waarmee een organisatie-entiteit communiceert en die het engagement van de medewerkers mee organiseert, bepaalt in belangrijke mate de 'corporate identity'. Het design van de organisatie en de marketing en organisatiecommunicatie zijn daarvan voorbeelden (Cornelissen et al., 2007).

Sommige onderzoekers (Haslam, 2001 in Cornelissen et al., 2007; Hogg and Terry, 2000, 2001 in Cornelissen et al., 2007) stellen dat de organisatie-identiteit een specifieke vorm is van sociale identiteit, eenmaal ze geassocieerd wordt met een bepaalde organisatie.

Eens een bepaalde 'corporate identity' is ontstaan en eens de normen en waarden van die groepsidentiteit geïnternaliseerd zijn, gaat de identiteit zowel de psychologie van de individuen (o.a. overtuiging, attitude en intentie) als de overgang van die psychologie in organisatiestructuren en -producten (plannen en visies, goederen en diensten,...) bewerkstelligen.

We kunnen het bovenstaande verder toepassen op de specificiteit van Oudstudentenbond VUB. We hebben eerder het belang van de identificatie met de VUB aangegeven. Van Eeckhout (2000) stelde daarbij dat de missie van de universiteit van grote betekenis is. Naast de missie zijn er nog tal van andere aspecten van de onderwijsinstelling die deel uitmaken van haar identiteit. Zo heeft de Vrije Universiteit Brussel een huisstijlhandboek waarin ze componenten van haar corporate identiteit heeft in verwerkt. Het is dan ook op deze manier dat de VUB zich kenbaar maakt bij het publiek.

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

We kunnen dus stellen dat de universiteit zich bewust is van haar (identificerende) rol. Dit geeft ze nog eens aan met het volgende statement: “Studeren aan de Vrije Universiteit Brussel, dat is (op)groeien tot een zelfstandig en kritisch denkend persoon die de snel veranderende wereld aankan. Persoonlijke groei, een positief kritische ingesteldheid en verantwoordelijkheidszin in de meest brede betekenis liggen hierbij aan de basis. Kenmerken die je bij iedereen aan onze universiteit - personeel en studenten - terugvindt.” (Vrije Universiteit Brussel, 2004).

4. De alumnivereniging vanuit haar specifieke oriëntatie

Een alumniorganisatie is niet zomaar een middenveldorganisatie en niet alleen de identificatie met de VUB is belangrijk voor haar werking. Ook het aanbieden van diensten die transferabel zijn naar de arbeidsmarkt, maakt van de alumnivereniging OSB VUB een unicum in het sociaal- culturele landschap.

Deze arbeidsmarktoeleiding vormt een belangrijk onderdeel van de werking van de OSB VUB. Zo wordt ondermeer gewerkt met een CV-vacaturedatabank en een plaatsingsdienst. De CV-vacaturedatabank is een gratis uitwisselingsforum tussen de jonge afgestudeerden en de bedrijfswereld. Tevens is er de jaarlijks terugkerende Jobhappening, ook wel ‘Brussels Carreer Event’ genoemd. Dit is een beurs waarop diverse bedrijven (in 2004 waren er 18 aanwezig) samenkomen, zich voorstellen en hun openstaande betrekkingen mededelen. Het is via al deze wegen dat de OSB tracht de net afgestudeerden te helpen bij het vinden van een aantrekkelijke job.

Naast voorafgaande zaken organiseert de OSB VUB ook vormingen. Deze sluiten evenzeer aan bij de specifieke oriëntatie van de alumnivereniging. De vormingen zijn in het bijzonder gericht op de arbeidsmarkt. Zo worden ze telkens benaderd vanuit één specifieke sector en vanuit een particuliere situatie (Oudstudentenbond Vrije Universiteit Brussel, 2005).

Concluderend kunnen we stellen dat de alumnivereniging OSB VUB zich van andere sociaal-culturele organisaties onderscheidt door haar veelzijdigheid. We willen dan ook om die reden nog eens de karakteristieken van de Oudstudentenbond VUB op een rijtje zetten.

Vooreerst kan de OSB gezien worden als een gewone sociaal-culturele vereniging. De samenkomst van verscheidene personen is voor hen van groot belang. Het is meer bepaald haar doel om de broederlijke banden onder alle oud-studenten van de VUB nauwer aan te halen. In het licht daarvan verspreidt de Oudstudentenbond het alumnibestand (gegevens van alumni) van de VUB. Het tot stand brengen van activiteiten behoort evenzeer tot de werking van de alumnivereniging. Zo organiseert de Oudstudentenbond VUB diverse cultureel-informatieve activiteiten; dit kan gaan van een motorweekend tot een voordracht. Kortom, de ontmoetingsfunctie wordt door de OSB hoog in het vaandel gedragen.

Zoals vele socio-culturele organisaties heeft de OSB een ledenblad, dat ieder lid ontvangt. Via deze weg worden de leden geïnformeerd over enerzijds de geplande activiteiten en bijeenkomsten van de alumnivereniging en anderzijds de recente ontwikkelingen op de VUB. Dit laatste brengt ons bij

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

de specificiteit van de OSB VUB, namelijk haar relatie met de onderwijsinstelling, Vrije Universiteit Brussel. De OSB VUB wenst een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en verdere uitbouw van de Vrije Universiteit Brussel. Dit tracht ze ondermeer te doen door fondsen en donaties te werven voor wetenschappelijk onderzoek of huisvesting. Bovendien heeft de OSB ook een rol te spelen in de kwaliteitsbewaking die door het nieuwe onderwijsdecreet t.a.v. de universiteiten aan alumni wordt toegekend. Een heel ander paar mouwen is het engagement dat de alumniwerking opneemt naar de studenten van de VUB toe. Door middel van een steunfonds genieten elk jaar tal van studenten een renteloze lening. Op die wijze poogt de OSB mee haar schouders te zetten onder de, volgens haar, onvoltooide democratisering van het onderwijs.

Naast een doorsnee middenveldorganisatie en naast haar specificiteit, kan de OSB gezien worden als een arbeidsgeoriënteerde organisatie. Zoals we eerder hebben aangegeven heeft de OSB VUB een bijzondere gerichtheid, meer bepaald een focus op de arbeidsmarkt. Via allerhande kanalen wil de OSB een relevante bijdrage leveren aan het professionele leven van haar leden. Daarbij richten ze zich evenzeer op studenten (Brussels Career Event) als op oud-studenten (post-academische vormingen).

Als laatste willen we nog meegeven dat de werking van de Oudstudentenbond VUB steunt op de beginselen van Vrij Onderzoek, die aan de grondslag ligt van de VUB, en verdediger is van de vrijzinnige waarden (Oudstudentenbond Vrije Universiteit Brussel, 2005; Vrije Universiteit Brussel, 2004; Vrije Universiteit Brussel, z.d.a; Vrije Universiteit Brussel, z.d.b).

Deel 2: Onderzoeksopzet

In dit hoofdstuk belichten we de onderzoeksmethode. Vooreerst bespreken we de onderzoeksvragen. Daarna staan we stil bij het onderzoeksopzet. We lichten het kwalitatief vooronderzoek toe en daarna vervolgen we met de hoofdcomponent van dit alumnionderzoek, het kwantitatieve gedeelte. Ook de onderzoekspopulatie komt aan bod. Verder hebben we oog voor het materiaal en de verwerkingsmethode.

1. Onderzoeksvragen

De Oudstudentenbond VUB wil met deze studie haar werking evalueren en in de toekomst optimaliseren. Aan de hand van een gestandaardiseerde internetenquête willen we achterhalen wat laatstejaarsstudenten en oud-studenten van de VUB wensen en verwachten van een alumniwerking. Vanuit de literatuur hebben we de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

Onderzoeksvraag 1: Wat zijn de verwachtingen van de respondenten omtrent de alumniwerking van de VUB? In het licht daarvan stellen we de volgende deelonderzoeksvragen:

- Wat is hun socio-demografisch profiel?
- In welke mate participeren zij aan middenveldorganisaties en aan cultuur?
- Hoeveel respondenten zijn er lid van een alumniwerking op de VUB?
- In hoeverre is men bekend met de werking van de Oudstudentenbond VUB?
- Welk beeld hebben de respondenten van alumniverenigingen?
- In welke mate identificeren de respondenten zich met de organisatie VUB en met haar missie?
- Wat moet een alumnivereniging volgens de respondenten doen?
- Hoe moet een alumniwerking volgens de respondenten georganiseerd worden?
- Wat belet en stimuleert de respondenten om (vaker) aan de activiteiten van een alumnivereniging deel te nemen?

Onderzoeksvraag 2: In welke mate zijn er verschillen tussen de laatstejaarsstudenten en alumni van de VUB? In het kader daarvan hebben we de volgende vragen opgesteld:

- Zijn er verschillen merkbaar op vlak van de socio-demografische variabelen?
- Is er een onderscheid tussen alumni en studenten op vlak van middenveldparticipatie of cultuurparticipatie?
- In hoeverre zijn er verschillen aangaande de bekendheid met de werking van de Oudstudentenbond VUB?
- Welke verschillen zijn er op te merken inzake het imago van alumniverenigingen?
- Is er een onderscheid op vlak van organisatie-identificatie met de VUB en haar missie?
- In welke mate zijn er verschillen met betrekking tot de gepercipieerde opdracht van de alumnivereniging?
- Is er een onderscheid omtrent de organisatie van de alumniwerking?

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

- Zijn er verschillen merkbaar met betrekking tot de belemmeringen of stimuli inzake participatie aan activiteiten van alumniverenigingen?

Onderzoeksvraag 3: In welke mate verschillen leden van een alumniwerking met de niet-leden die interesse vertonen om lid te worden enerzijds en de niet-leden die geen interesse vertonen anderzijds? Daarbij stellen we de volgende deelvragen:

- Zijn er verschillen merkbaar op het vlak van de socio-demografische variabelen?
- Is er een onderscheid tussen alumni en studenten op vlak van middenveldparticipatie of cultuurparticipatie?
- Zijn er verschillen omtrent de bekendheid met de werking van de Oudstudentenbond VUB?
- Welke verschillen zijn er op te merken inzake het imago van alumniverenigingen?
- Is er een onderscheid op vlak van organisatie-identificatie met de VUB?
- In welke mate zijn er verschillen met betrekking tot de gepercipieerde opdracht van de alumnivereniging?
- Is er een onderscheid omtrent de organisatie van de alumniwerking?
- Zijn er verschillen merkbaar met betrekking tot de belemmeringen of de stimuli inzake deelname aan activiteiten van alumniverenigingen?

2. Onderzoeksozet alumnionderzoek

2.1 Verloop van het alumnionderzoek

Het alumnionderzoek bestaat uit zowel een kwalitatief als kwantitatief luik. Deel 1 van het onderzoek omvat het kwalitatieve vooronderzoek, deel 2 houdt een gestandaardiseerde internetbevraging in.

In deel 1 werden er bij wijze van vooronderzoek twee focusgroepinterviews gehouden. Dit met het oog op de operationalisering van de thema's voor de kwantitatieve internetenquête.

Focusgroepinterviews zijn kwalitatief en explorerend van aard. Eén van de voordelen van deze onderzoeksmethode is dat ze inzicht verschaft in de context, het 'hoe' en 'waarom' van de opvattingen van de deelnemers (Buffel, 2007). Ook de maximalisatie van de argumentatie en de veelheid van informatie op relatief korte tijd zijn pluspunten van focusgroepen. Een ander voordeel is dat de deelnemers geen specifieke vaardigheden dienen te bezitten.

Als aanloop tot de focusgroepen werden interviews afgenomen van experts inzake 'life long learning' (prof. Raoul Van Esbroeck en prof. Koen Lombaerts) en leden van de Raad van Bestuur van de OSB VUB. Op basis van deze gesprekken werden de focusgroepinterviews geoperationaliseerd. In het interviewschema werden de volgende thema's geoperationaliseerd:

- 1) ontmoetingsfunctie en sociale rol,
- 2) permanent vormingsaanbod en plaatsingsdienst,
- 3) communicatie en identificatie, en

4) activiteiten en mogelijke opdrachten van de alumnivereniging.

In bijlage 1 kan u het volledige interviewschema terugvinden.

Het eerste focusgroepinterview vond plaats op 27 oktober 2007. Er waren 10 respondenten aanwezig. De onderzoekspopulatie was gevarieerd, zowel jong als oud, bestuursleden als niet-bestuursleden van de Oudstudentenbond VUB waren aanwezig. De respondenten werden gerekruteerd door de OSB VUB en waren dan ook allen op één of andere manier verbonden met de OSB VUB. De opkomst van de tweede focusgroep (29 oktober 2007) was minder talrijk; er waren slechts twee respondenten. De ene respondent was studente Rechten van de VUB en is actief in een studentenvereniging, de andere was een recent afgestudeerde agoog.

Door middel van thematische analyse van de focusgroepinterviews werden concepten van de gestandaardiseerde vragenlijst geoperationaliseerd. Hier volgen enkel de vragen die aan de hand van de focusgroepen geoperationaliseerd werden. Voor de volledige vragenlijst zie bijlage.

Vraag 18 peilt naar de motieven van participatie aan activiteiten/ vergaderingen van de alumnivereniging OSB VUB.

Vraag 19 peilt naar de redenen om de activiteiten of bijeenkomsten van de OSB VUB niet (vaker) te bezoeken.

Vraag 20 informeert naar de mogelijke opdrachten van een alumnivereniging.

Vraag 21 handelt over het beeld dat men heeft van alumniverenigingen.

Vraag 25 meet het beeld dat men heeft over de VUB (organisatie-identificatie).

Het tweede deel van het alumnionderzoek bestaat uit een kwantitatief onderzoek. Een voordeel van deze methode is dat het ons in staat stelt een grote groep te behandelen. Het betreft een gestandaardiseerde internetenquête waarbij de onderzoekspopulatie bestaat uit oud-studenten en laatstejaars van de Vrije Universiteit Brussel. De gegevens werden verzameld van 21 april 2008 tot 1 juli 2008.

2.2 Onderzoekspopulatie

Volgens het alumnibeleid 2006- 2010 telt de Vrije Universiteit Brussel ruim 38.000 afgestudeerden. Samen met de laatstejaars van de VUB vormden zij de beoogde groep respondenten. Via een rekruteringscampagne werd de onderzoekspopulatie benaderd. De beoogde respondenten werden via verschillende kanalen aangespoord om de gestandaardiseerde internetenquête in te vullen. De OSB VUB was verantwoordelijk voor het aanspreken van de volgende kanalen:

- De alumnidatabase van de OSB VUB
- De laatstejaarsstudenten van de VUB, via een algemene mailing. Gelet op de wet op de privacy was hiervoor de toelating van de vice-rector onderwijs van de VUB nodig.
- Het academisch personeel van de VUB, via Jan Veny
- De OSB nieuwsbrief.

3. Ontwikkeling gestandaardiseerde vragenlijst

De volledige vragenlijst bestaat uit 32 vragen (zie bijlage 2). De vragenlijst werd geoperationaliseerd aan de hand van de interviews met experts (professor Raoul Van Esbroeck en professor Koen Lombaerts) en leden van de Raad van Bestuur van de OSB VUB, de focusgroepen en de literatuurstudie.

Hieronder bespreken we kort de vragen.

Vraag 1 tot en met 8 zijn algemene socio-demografische variabelen, die werden bekomen op basis van de literatuurstudie.

Vraag 9 peilt naar de mate van bekendheid met de werking van de OSB VUB.

Vraag 10, 11 en 12 handelen over het lidmaatschap van alumniverenigingen. Ze werden geoperationaliseerd met behulp van de gesprekken met leden van de Raad van Bestuur van de OSB VUB.

Vraag 10 informeert naar het al dan niet lid zijn van de OSB.

Vraag 11 peilt naar het lidmaatschap van andere alumniverenigingen.

Vraag 12 meet van welke andere alumnivereniging van de VUB men lid is.

Vraag 13 peilt naar de duur van het lidmaatschap van alumniverenigingen.

Vraag 14 informeert naar de wijze waarop men lid is geworden van die alumniverenigingen.

Vraag 15 vraagt naar de mate van deelname aan activiteiten en bijeenkomsten van de alumnivereniging.

Vraag 16 peilt naar een bestuursfunctie binnen een alumnivereniging.

Vraag 17 werd geoperationaliseerd aan de hand van gesprekken met de leden van de Raad van Bestuur van de OSB VUB. De vraag meet de mogelijkheid om zich in de toekomst lid te maken van een alumnivereniging van de VUB.

Vraag 18, 19, 20, 21 en 25 werden geoperationaliseerd aan de hand van de focusgroepinterviews.

Vraag 18 peilt naar de motieven van participatie aan activiteiten en/of vergaderingen van de alumnivereniging OSB VUB.

Vraag 19 peilt naar de redenen om de activiteiten of bijeenkomsten van de OSB VUB niet (vaker) te bezoeken.

Vraag 20 informeert naar de mogelijke opdrachten van een alumnivereniging.

Vraag 21 handelt over het beeld dat men heeft van alumniverenigingen.

Vraag 25 meet het beeld dat men heeft over de VUB.

Voor vraag 26, 27 en 31 hebben we gebruik gemaakt van het participatieonderzoek van Elchardus et al. (1999).

Vraag 26 peilt naar het lidmaatschap van andere verenigingen of organisaties. We maken daarbij een onderscheid tussen: bestuurslid, actief lid en passief lid.

Vraag 27 meet in welke mate bepaalde kenmerken belangrijk zijn in de keuze voor een vereniging.

Vraag 31 informeert naar de mate van cultuurparticipatie van de respondenten. We maken gebruik van de onderscheiding: nooit, 1 keer per jaar, meerdere keren per jaar, 1 keer per maand en meerdere keren per maand.

Vraag 28, 29 en 30 peilen naar het wereldbeeld van de respondenten en hun opvattingen omtrent de scheiding tussen kerk en staat. Deze vragen werden geoperationaliseerd aan de hand van het Levensvragenonderzoek van de Unie Vrijzinnige Verenigingen.

4. Verwerkingsmethode

De analyse van de data gebeurde met behulp van het statistisch verwerkingsprogramma SPSS 16.0. De keuze voor de statistische analyse van de gegevens is afhankelijk van het meetniveau van de variabelen. We maakten in het alumni-onderzoek gebruik van de volgende testen: χ^2 , T-test en ANOVA analyses.

Vooreerst zullen de gegevens geanalyseerd worden aan de hand van een χ^2 . Een χ^2 gaat de verschillen na bij nominale splitsingsvariabelen en nominale testvariabele. Deze methode laat ons toe geobserveerde waarden te vergelijken met de verwachte waarden. Een χ^2 wijst op een significant verschil bij een p-waarde < 0.05 (Baarda & De Goede, 2001).

Ten tweede maken we gebruik van de T-test (between group-design). Deze test is een specifieke vorm van de variantie-analyse en bekijkt of de populatiegemiddelden van twee groepen van elkaar verschillen en/of deze verschillen al dan niet berusten op toeval. Bij de T-test is in de onderzoekspopulatie sprake van één afhankelijke variabele en één onafhankelijke variabele. Met deze methode kunnen slechts twee groepen vergeleken worden en dit vanaf intervalniveau in combinatie met twee groepen op nominaal niveau. De nulhypothese wijst erop dat er geen verschil is tussen beide categorieën. Indien de p-waarde < 0.05 dan is er een significant verschil tussen de gemiddelden van beide categorieën en wordt de nulhypothese verworpen (Baarda & De Goede, 2001).

Vervolgens passen we de ANOVA analyse (between groep design) toe. ANOVA is een specifieke vorm van variantieanalyse en gaat na of de populatiegemiddelden van, in ons geval, drie groepen van elkaar verschillen en/of deze verschillen al dan niet op toeval berusten. Ook hier weer wordt de nulhypothese verworpen wanneer de p-waarde < 0.05 . Dit betekent dat er een verschil op te merken is tussen de gemiddelden van beide categorieën. Wanneer de ANOVA significante verschillen aantoonde, wordt een post hoc Sheffé analyse uitgevoerd. De Post Hoc Sheffé analyse is een specifieke vorm van variantieanalyse die de populatiegemiddelden van de ANOVA twee bij twee toetst op significante verschillen van de gemiddelden. Opnieuw wordt de nulhypothese verworpen wanneer de p-waarde < 0.05 . Dit betekent dat er een verschil op te merken is tussen de gemiddelden van beide categorieën. (Baarda & De Goede, 2001)

Voor de constructie van de schalen, voerden we een principale componenten-analyse zonder rotatie uit. We dwingen de factoranalyse bijgevolg op één factor. Na omscoring van de items wordt van elke schaal de interne consistentie berekend aan de hand van een cronbach's alpha. Wanneer een schaal een cronbach's alpha vertoont boven de .60 werd de schaal aanvaard. De item-totaal correlatie dient telkens hoger te zijn dan .30. Anders werd het item uit de schaal geweerd.

Vervolgens werden de items voor elke schaal gesommeerd en gedeeld door het aantal items.

DEEL 3: Resultaten

1. Overzicht onderzoekspopulatie

1.1 Respons

Van de 840 ingevulde vragenlijsten waren er 650 bruikbaar voor analyse. Van de 840 hits op de internetenquête werden 230 vragenlijsten geweerd omdat er teveel ontbrekende waarden in voorkwamen. Rekening houdend met de totale populatie die aangesproken is geweest, vrijwel alle oud-studenten en laatstejaars van de VUB, kunnen we stellen dat de respons van het alumnionderzoek niet echt hoog was.

1.1.1 Studenten en Alumni

In functie van verdere analyses bespreken we eerst het beroepsprofiel van de respondenten. Dit stelt ons in staat om na omscoring van deze variabele een onderscheid te maken tussen laatstejaarsstudenten en alumni. In het verder verloop van de bespreking van de resultaten gaan we telkens na in welke mate laatstejaars studenten en alumni differentiëren op de variabelen die we operationaliseerden.

Tabel 1: beroepsprofiel

	N	(%)
Arbeid(st)er	2	0,3
Zelfstandige	17	2,6
Leerkracht	25	3,9
Docent	32	5,0
Vrij beroep	42	6,5
Ambtenaar	78	12,1
Kaderlid	79	12,3
Assistent/vorser	99	15,4
Bediende	133	20,7
Student	136	21,2

Ruim 21 % van de respondenten zijn laatstejaarsstudenten en 78,8 % behoren tot de categorie alumni. Docenten, vorsers en studenten, de respondenten die nog steeds een professionele of een onderwijsgerelateerde band met de VUB vertonen, zijn goed voor 41,6 % van de respondenten.

1.1.2 Leden en potentiële leden van alumniverenigingen VUB

Om een antwoord te formuleren op de tweede onderzoeksvraag ‘In welke mate verschillen leden van een alumnivereniging met de niet participanten die interesse vertonen om lid te worden enerzijds en de niet participanten die geen interesse vertonen anderzijds, op de geoperationaliseerde variabelen, bespreken we eerst de variabelen die betrekking hebben op het lidmaatschap van een alumnivereniging.

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

Bij het nagaan van het lidmaatschap van alumniverenigingen hebben we in de vragenlijst een opsplitsing gemaakt tussen de leden Oud-studentenbond VUB (OSB VUB) en de leden van andere alumniverenigingen van de VUB. Daarnaast hebben we ook oog voor de niet-leden. Overwogen ze om in de toekomst lid te worden van een alumnivereniging van de VUB of niet?

Algemeen kunnen we stellen dat 38,5% van de respondenten lid is van een alumnivereniging van de VUB, iets meer dan de helft van de respondenten (61,7%) heeft daarentegen geen lidkaart op zak.

Een andere vraag peilde naar het lidmaatschap van de Oud-studentenbond VUB. Een meerderheid (68,6%) zegt geen lid te zijn, 31,4% blijkt wel een lidkaart te bezitten. Slechts 14 laatstejaarsstudenten blijken lid te zijn van de OSB VUB ($\text{Chi}^2=45,100$; $\text{df}=1$; $p=0,000$).

Bovendien blijkt 18,1 % van de respondenten lid te zijn van een andere alumnivereniging. Voor een gedetailleerd overzicht van het lidmaatschap van de eerder facultair georiënteerde alumniverenigingen verwijzen we naar de bijlage.

Wanneer we het lidmaatschap van de OSB VUB aan het lidmaatschap van een andere alumnivereniging van de VUB koppelen, zien we het volgende: 10,8% van de respondenten die lid is van een alumnivereniging is zowel lid van de OSB VUB als van (een) andere alumnivereniging(en) van de VUB, 27,5% is lid van ofwel de OSB VUB ofwel van een andere alumniwerking en meer dan de helft van de respondenten (61,7%) geeft aan van geen enkele alumnivereniging lid te zijn.

Na herberekening en samenvoeging van de variabelen lidmaatschap van een alumnivereniging en de variabele die peilt naar de intentie van de niet leden omtrent een eventueel lidmaatschap, blijkt dat 27,1 % van de respondenten aangeeft zeker of misschien lid te willen worden van een alumnivereniging van de VUB. Deze groep beschouwen we als geen lid, maar rekruteerbaar. 34,7% is daarentegen niet rekruteerbaar. Zij geven aan waarschijnlijk geen of zeker geen lid te willen worden. Ten slotte blijkt 38,2% van de respondenten reeds lid te zijn van een alumnivereniging.

Tabel 2: Leden, potentiële leden (rekruteerbaar) en niet rekruteerbare respondenten

	(%)
Rekruteerbaar	27,1
Niet rekruteerbaar	34,7
Lid alumnivereniging	38,2

Opmerkelijk is tevens dat laatstejaarsstudenten en alumni niet verschillen wat hun rekruteringspotentieel betreft ($\text{Chi}^2=0,103$; $\text{df}=1$; $p=0,825$).

Voor de verdere analyses in het kader van het beantwoorden van de tweede onderzoeksvraag, hanteren we deze laatste variabele, die in tabel 2 wordt weergegeven.

1.2 Socio-demografisch profiel

In dit deel geven we een overzicht van het socio-demografisch profiel van de respondenten. Daarbij kijken we naar de provincie waarvan men afkomstig is, naar de leeftijd, het geslacht, de burgerlijke staat en het maandelijks gezinsinkomen. Ook de vraag aan welke faculteit ze studeren of hebben gestudeerd is hier relevant.

De meeste respondenten zijn respectievelijk woonachtig in de provincies Vlaams Brabant, Antwerpen en Oost- Vlaanderen. De respondenten uit de andere provincies zijn minder goed vertegenwoordigd in de onderzoekspopulatie. Opmerkelijk is dat we geen significant verschil opmerken tussen de laatstejaars studenten en de alumni wat betreft de provincie waarvan ze afkomstig zijn ($\chi^2 = 11,101$; $df=6$; $p = 0,085$).

De woonplaats differentieert evenmin tussen de leden, de potentieel rekruteerbare en de niet rekruteerbare respondenten ($\chi^2=10,957$; $df=12$; $p=0,533$).

De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 34 jaar en de meeste respondenten situeren zich in de leeftijdscategorie tussen 25 en 34 jaar. Volledig in de lijn der verwachtingen, blijken studenten merkkelijk jonger te zijn dan de alumni ($\chi^2=3,529$, $Df=3$; $p=0,000$). Het leeuwenaandeel is immers jonger dan 25 jaar ($N=105$), terwijl slechts 29 studenten tussen de 25 en 34 jaar oud zijn. In dezelfde lijn stellen we vast dat respondenten die lid zijn van een alumnivereniging doorgaans ouder zijn dan niet leden ($\chi^2=69,766$; $df=6$; $p=0,000$). Tussen rekruteerbare en niet rekruteerbare respondenten blijkt er geen significant leeftijdsverschil vast te stellen ($\chi^2=1,643$; $df=3$; $p=0,650$).

Tabel 3: Overzicht socio-demografische gegevens

Provincie	Henegouwen	1,1 %
	Brussels Gewest	6,9 %
	Limburg	9,3 %
	West-Vlaanderen	9,7 %
	Oost-Vlaanderen	14,8%
	Antwerpen	20,1%
	Vlaams Brabant	38,1%
Leeftijd	Minder dan 25 jaar	20,2%
	Tussen 25 en 34 jaar	42,3%
	Tussen 35 en 44 jaar	16,1%
	45 jaar of ouder	21,3%
Geslacht	Mannen	50,2%
	Vrouwen	49,8%
Burgerlijke staat	Weduw(e) (naar)	0,3%
	Gescheiden	3,6%
	Gehuwd	25,2%
	Samenwonend	29,4%
	Alleenstaand	41,4%
Gezinsinkomen	Minder dan 1000	6,5%
	Tussen 1000 en 1499	9,8%
	Tussen 1500 en 1999	18,5%
	Tussen 2000 en 2499	9,2%
	Tussen 2500 en 2999	8,6%
	3000 en meer	47,3%

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

Vrijwel evenveel mannen als vrouwen maken deel uit van de onderzoekspopulatie. Bij de studenten zijn vrouwen echter oververtegenwoordigd (74,8%), terwijl bij de alumni het aantal mannen vaker voorkomt (57,3 %) ($\chi^2=43,794$; $df=1$; $p=0,000$) dan verwacht. Ook bij de leden die de vragenlijst invulden, blijken vrouwen ondervertegenwoordigd ($\chi^2=16,091$; $df=2$; $p=0,000$). Daarenboven blijken vrouwelijke respondenten minder vaak dan verwacht rekruteerbaar te zijn ($\chi^2=4,933$; $df=1$; $p=0,031$).

De meeste respondenten zijn alleenstaand. Alleenstaanden vinden we echter vaker terug dan verwacht bij studenten (76 %) dan bij alumni (32,8 %) ($\chi^2=87,669$; $df=4$; $p=0,000$).

Alumni zijn bovendien vaker gehuwd (30,8 %), of wonen vaker samen (31,4 %) dan studenten (3,1 %; 20,9 %). Leden van een alumnivereniging zijn vaker gehuwd of gescheiden dan niet leden ($\chi^2=38,975$; $df=81$; $p=0,000$), terwijl tussen rekruteerbare en niet rekruteerbare respondenten geen verschillen werden vastgesteld inzake hun burgerlijke staat ($\chi^2=1,503$; $df=3$; $p=0,682$).

Bijna de helft van de respondenten beschikt over een gezinsinkomen hoger dan 3000 Euro per maand. Vooral Alumni kunnen over een hoger netto gezinsinkomen beschikken ($\chi^2=1,701$; $df=5$; $p=0,000$). Ruim 53 % van de respondenten beschikt over een gezinsinkomen dat hoger is dan 3000 Euro per maand, terwijl dit bij studenten slechts bij 20,5 % van de gezinnen voorkomt.

Het inkomen heeft geen invloed op de al dan niet rekruteerbaarheid van de respondenten ($\chi^2=1,894$; $df=5$; $p=0,864$), terwijl leden van een alumnivereniging doorgaans over een hoger inkomen beschikken dan de niet leden ($\chi^2=30,877$; $df=5$; $p=0,000$)

1.3 Afstudeerrichting

Van diegenen die de online-vragenlijst invulden, studeerden er het meest aan de faculteit Letteren en Wijsbegeerte (19,2%). Psychologie en Educatiewetenschappen volgt op de voet met 17,8 %. Het minst aantal respondenten, een 30-tal, komt uit de faculteit Lichamelijke opvoeding en Kinesitherapie.

Bij studenten stellen we vooral een oververtegenwoordiging vast van de faculteit psychologie en educatiewetenschappen ($\chi^2=62,731$; $df=7$; $p=0,000$), terwijl de respons (studenten) uit de andere faculteiten, maar vooral uit de faculteiten Recht en criminologie, ESP, Wetenschappen en Ingenieurswetenschappen minder groot is dan deze bij de alumni.

Respondenten uit de faculteiten Recht en Criminologie, Ingenieurswetenschappen en uit de ESP blijken minder dan verwacht rekruteerbaar te zijn, terwijl respondenten uit andere faculteiten vaker aangeven dat ze interesse hebben in een lidmaatschap van een alumnivereniging ($\chi^2=27,270$; $df=7$; $p=0,000$).

Leden van alumniverenigingen komen daarentegen veel minder dan verwacht uit de faculteit Psychologie en educatiewetenschappen, terwijl alle andere faculteiten licht oververtegenwoordigd zijn ($\chi^2=52,026$; $df=7$; $p=0,000$).

1.4 Middenveldparticipatie

We vroegen de respondenten of zij passief lid, actief lid of bestuurslid waren van andere middenveldorganisaties dan alumniverenigingen.

Zo bleek 15,1 % in geen enkele middenveldorganisatie betrokken te zijn en meer dan een kwart (26,6 %) is lid van één vereniging. 58,3 % is lid van minstens twee middenveldorganisaties.

De respondenten zijn het vaakst lid van een sportvereniging (37,8 %). Ook het lidmaatschap in een vakbond, een middenstandsorganisatie of een beroepsvereniging komt vaak voor (23,2%).

Bovendien blijkt dat een belangrijk deel van de respondenten politiek betrokken is en lid is van een politieke partij (28 %). Slechts 17 % is lid van een levensbeschouwelijke organisatie, wat in de lijn ligt van het lidmaatschap van milieu- of natuurverenigingen (13,3%), een vereniging die bejaarden of gehandicapten helpt (13,3 %), socio-culturele verenigingen (14,5 %), verenigingen die ijveren voor internationale vrede of ontwikkelingssamenwerking (16,2 %) of een jeugdbeweging (11,6 %). De respondenten, blijken ook vaak bestuurslid of actief lid in de vereniging. Zo blijkt dat 30,2 % bestuurslid of actief lid is in een sportvereniging, 9,7 % in een levensbeschouwelijke organisatie, 7,8 % in een politieke partij en 7,9 % in een socio-culturele vereniging.

Voor een meer gedetailleerd overzicht verwijzen we naar bijlage.

Om de participatie in de middenveldorganisaties te kunnen bestuderen, werden de variabelen omgescoord naar een 0 1 antwoordcategorie waarbij 0 betekent geen lid van een betrokken middenveldorganisatie en 1 lid van een betrokken middenveldorganisatie. Bij de verdere analyses wordt het lidmaatschap van een mutualiteit buiten beschouwing gelaten. Vervolgens worden de betrokken variabelen gesommeerd, hetgeen aangeeft in hoeveel middenveldorganisaties de betrokken respondenten participeren. We recodeerden de somscores tot drie antwoordcategorieën, met name geen deelname, deelname aan één vereniging en deelname aan verschillende verenigingen.

Het is opmerkelijk dat tussen de laatstejaarsstudenten en de alumni geen verschillen worden waargenomen wat het algemeen participatiegedrag in middenveldorganisaties betreft ($\text{Chi}^2=1,470$; $\text{df}=2$; $p=0,479$). Leden van een alumnivereniging zijn ook vaker lid van een andere middenveldorganisatie, dan niet leden ($\text{Chi}^2=7,180$; $\text{df}=2$; $p=0,028$).

Participatie in andere middenveldorganisatie blijkt echter geen invloed uit te oefenen op de rekruteerbaarheid van de respondenten die nog geen lid zijn ($\text{Chi}^2=0,00$; $\text{df}=2$; $p=1,000$).

In de vragenlijst informeerden we tevens naar de kenmerken van de vereniging die voor de respondenten belangrijk zijn in hun keuze voor hun lidmaatschap. Respondenten geven aan dat de aard van de activiteiten (93%) en de beschikbare vrije tijd naast studie, werk en gezin (91,4%) doorslaggevend zijn in hun keuze voor een vereniging. Het engagement dat de vereniging verwacht van haar leden (81,2%) en de ideologische oriëntatie ervan (78,1%) blijken eveneens belangrijk te zijn.

Andere kenmerken, zoals het imago van de vereniging (66,2%), het tijdstip waarop de activiteiten plaats vinden (74,5 %), de afstand tot de woning (73,8 %), de kostprijs (59,2 %), de mate waarin men andere leden (58,3 %) of andere bestuursleden (44,5 %) kent, blijken minder doorslaggevend.

We vonden quasi geen verschillen tussen laatstejaarsstudenten en alumni wat de belangrijkste kenmerken van een vereniging dienen te zijn om er lid van te worden. Opmerkelijk en niet geheel tegen de verwachting in blijkt de ideologische oriëntatie voor studenten minder doorslaggevend dan bij alumni ($\text{Chi}^2=10,266$; $\text{df}=4$; $p=0,036$).

We vonden evenmin significante verschillen terug tussen leden van een alumnivereniging, de potentiële leden en de niet-rekruteerbare leden inzake de kenmerken waaraan een vereniging moet voldoen.

We vroegen de respondenten welke motieven voor hen van belang zijn om lid te worden van een vereniging. De plezierfactor steekt met kop en schouders boven de andere motieven uit (86,8%). Naast plezier maken, behoren het leren kennen van mensen (79,6%) en het leren van nieuwe vaardigheden (72,3%) bij de top 3 van redenen om te participeren aan het maatschappelijk middenveld.

Tussen alumni en laatstejaarsstudenten konden we geen opmerkelijke verschillen vaststellen wat de motieven betreft. We vonden evenmin significante verschillen terug tussen leden van een alumnivereniging, de potentiële leden en de niet-rekruteerbare leden.

1.5 Cultuurparticipatie

De vragenlijst bevat een aantal vragen aangaande cultuurparticipatie. Enerzijds peilden we naar de frequentie van deelname aan culturele evenementen, anderzijds informeerden we naar de belemmeringen voor cultuurparticipatie.

Vooreerst vroegen we de respondenten hoe vaak ze culturele evenementen bijwonen en welke evenementen dat juist zijn.

Bij het bestuderen van de onderzoeksresultaten betreffende de cultuurparticipatie bemerkten we de voorsprong van de categorie commerciële film op de andere categorieën. 93,5% van de respondenten bezoeken een commerciële bioscoop. Ook de niet-commerciële film (73%), klassieke kunsten (66,7%), hedendaagse kunsten (65,7%), rock, pop en hiphop (65,5%) en hedendaags theater (61,9%) behoren tot de categorieën met de hoogste cultuurparticipatie. De culturele evenementen die daarentegen de laagste participatiegraad hebben zijn: operette (11,3%), klassiek ballet (21,7%), cabaret (32,2%) en opera (32,5%). De culturele evenementen met de hoogste participatiegraad hebben niet alleen meer participanten, maar die participanten zijn ook frequenter in hun participatie. Het is ook rechtsreeks evenredig met de lage participatiegraad van culturele activiteiten: er wordt niet alleen minder in geparticipeerd, maar ook de frequentie ligt lager.

Ter illustratie: 4,7% van de respondenten geven aan dat ze meerdere keren per maand een commerciële film gaan bekijken, 19,1% doet dat één keer per maand en 55,7% van de respondenten brengt verscheidene keren per jaar een bezoek aan de bioscoop. Met betrekking tot

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

het meermaals participeren per maand ligt de categorie niet-commerciële film met haar 3,3% in de lijn van de klassieke kunsten (1,4%), beeldende kunsten (1,9%) en rock/pop/hiphop (2,2%). Maar ook het hedendaags theater doet het niet slecht bij de respondenten van het alumni-onderzoek. Zo wonen 0,9% van de respondenten meerdere keren per maand een voorstelling bij, 2,1% doet dat één keer per maand en 11,8% meerdere keren per jaar.

Om de cultuurparticipatie verder te kunnen bestuderen, hebben we de variabelen omgescoord naar een 0-1 antwoordcategorie waarbij 0 betekent absoluut geen participatie aan het betreffende cultureel evenement en 1 wel participatie aan dat soort culturele evenementen. Naar commerciële filmvoorstellingen gaan, wordt bij de verdere analyses niet opgenomen in de totaalscores van de cultuurparticipatie omdat slechts 6% niet participeert. Vervolgens worden de betrokken variabelen gesommeerd, hetgeen aangeeft aan hoeveel verschillende cultuurvormen een respondent participeert.

Gemiddeld wonen de respondenten 9 culturele evenementen bij ($SD=5$). Bovendien stellen we vast dat slechts 2,3% aan geen enkele cultuurvorm participeert. 21,1% neemt deel aan vijf verschillende cultuurvormen of minder, terwijl 75,6% aan meer dan 5 cultuurvormen participeert.

Algemeen genomen zijn geen significante verschillen inzake cultuurparticipatie vast te stellen tussen alumni en laatstejaarsstudenten ($t=1,679$; $df=423$; $p=0,094$).

We vonden evenmin significante verschillen terug tussen leden van een alumnivereniging, de potentiële leden en de niet-rekruteerbare leden aangaande de omvang van hun cultuurparticipatie ($F=0,200$, $df=2$; $p=0,819$).

Daarnaast stelden we de respondenten ook de vraag: ‘Welke aspecten vormen belemmeringen om (vaker) naar culturele evenementen te gaan?’ Tijdtekort blijkt de grootste boosdoener te zijn.

83,7% van de respondenten stellen dat een gebrek aan tijd een belemmering vormt om te participeren aan culturele activiteiten. Een veel lager percentage respondenten (34,7%) geven aan dat de kostprijs een drempel naar cultuurparticipatie opwerpt. Het openbaar vervoer wordt het minst (8,1%) door de respondenten aangegeven als een belemmering.

Er zijn enkele significante verschillen op te merken tussen de alumni en laatstejaarsstudenten aangaande de belemmeringen van cultuurparticipatie. Meer dan verwacht stellen alumni vaker dan studenten dat ze een gebrek aan tijd hebben ($\chi^2=5,583$; $df=1$; $p=0,022$). De laatstejaars hebben dan weer meer een gebrek aan eigen vervoer ($\chi^2=14,706$; $df=1$; $p=0,001$), ook dit is niet geheel tegen de verwachtingen. Tot slot geven laatstejaarsstudenten vaker dan alumni aan dat hun mate van cultuurparticipatie belemmerd wordt door de te hoge kostprijs ($\chi^2=52,493$; $df=1$; $p=0,000$). Omtrent de belemmeringen om culturele evenementen bij te wonen, vonden we echter geen significante verschillen terug tussen leden van een alumnivereniging, de potentiële leden en de niet-rekruteerbare leden.

2. Kenmerken van het lidmaatschap van alumniverenigingen

In dit gedeelte worden enkel de gegevens van de leden van een alumnivereniging van de VUB bekeken. We bespreken achtereenvolgens hoe lang men lid is van een alumnivereniging, hoe men in contact gekomen is met de alumnivereniging, hoe vaak men de activiteiten bijwoont en of men een bestuursfunctie bekleedt in de alumnivereniging.

2.1 Leden van alumniverenigingen van de VUB

We vroegen de leden van de alumniverenigingen van de VUB hoe lang ze reeds lid zijn van hun alumniverenigingen. Een meerderheid van de leden (61,4%) geeft aan niet langer dan 5 jaar lid te zijn. 22,1% van de alumni blijkt het langst lid te zijn, namelijk meer dan 15 jaar. 10,7% zegt 5 tot 10 jaar lid te zijn van een alumnivereniging. Het minst aantal respondenten (5,7%) geven een lidmaatschap van 10 tot 15 jaar aan.

Vervolgens stelden we vraag hoe men in eerste instantie lid is geworden van een alumnivereniging. De alumni werden het vaakst lid via een brief (35,8%) of via een bestuurslid of een medewerker van de vereniging (24,1%). 11,3% van de respondenten werd lid via een activiteit, 11% via de E-newsletter en 7,3 % via de website. Het ledentijdschrift (4,4%) en andere leden (5,1%) zijn minder wervend.

We peilden ook naar de deelname aan activiteiten, bijeenkomsten en/of vergaderingen van de alumnivereniging. Opmerkelijk is dat meer dan de helft van de leden (55,9%) zelden of nooit participeert aan activiteiten of vergaderingen van de alumnivereniging. De antwoordcategorie 'zelden' werd dan ook door het meest aantal respondenten (34,5%) aangevinkt. 21,4% van de leden geven aan dat ze enkele keren per jaar deelnemen aan activiteiten van de alumnivereniging. Het minst aantal respondenten frequenteren verschillende keren per maand (3,4%) of één keer per maand (4,1%) de bijeenkomsten.

Tot slot kunnen we aangeven dat 16,4 % van de leden van een alumnivereniging van de VUB er een bestuursfunctie vervullen.

3. Kennis over en identificatie met de instelling

In dit deel bespreken we de resultaten met betrekking tot de bekendheid met de OSB VUB en het imago van de alumnivereniging (schaalconstructie).

Vervolgens staan we stil bij de identificatie met de organisatie VUB (schaalconstructie), de identificatie met de vrijzinnig-humanistische waarden (schaalconstructie) en de houding ten opzichte van de scheiding tussen kerk en staat (schaalconstructie).

3.1. Bekendheid met OSB VUB

We vroegen de respondenten in hoeverre zij de Oudstudentenbond kennen. Meer dan de helft van de respondenten (59,6%) stelt dat ze de werking van de OSB kennen, maar in mindere mate. 21,9% geeft aan de werking van de OSB niet te kennen. De overige respondenten, slechts 18,5%, kennen de werking van de OSB goed.

Studenten zijn vaker dan verwacht helemaal niet vertrouwd met de werking van de OSB VUB ($\chi^2=1,241$; $df=2$; $p=0,000$). Amper 6 studenten kennen de werking van OSB VUB goed, terwijl slechts 33 studenten OSB VUB in mindere mate kennen.

Opmerkelijk is echter dat de bekendheid met de werking van OSB VUB geen verschil uitmaakt wat de rekruteerbaarheid van de respondenten betreft ($\chi^2=3,605$; $df=2$; $p=0,165$).

3.2. Imago alumnivereniging

Om na te gaan welk beeld de respondenten hebben van een alumnivereniging, operationaliseerden wij op basis van de focusgroepinterviews 14 stellingen, die de respondenten konden scoren op een 5-punt-likertschaal, gaande van helemaal eens tot helemaal niet eens.

Voor een overzicht van de antwoordpatronen op de individuele items verwijzen we naar de tabel in bijlage.

Een principale componentenanalyse zonder rotatie, op één factor geeft aan dat 9 items van de 14 voldoende laden (hoger dan .40), met 26,62 % verklarende variantie.

Na de omscoring van de omgekeerd geformuleerde stellingen voerden we een betrouwbaarheidstest uit (cronbach's alpha), waarbij alle items een voldoende hoge item-totaal correlatie vertonen. Voor de schaal 'negatieve beeldvorming alumniverenigingen' vermelden we een meer dan behoorlijke cronbach's alpha (.795). Een overzicht van de items die de schaal construeren, met vermelding van factorladingen en item-totaal correlatie vindt u in bijlage.

We sommeerden vervolgens de verschillende items en deelden die door 9 (het aantal items).

De gemiddelde score op de schaal negatieve beeldvorming bedraagt 3,03 (SD= 0,57) op een schaal van 1 tot 5. Hoe hoger de score hoe negatiever het beeld dat de respondent heeft over de alumnivereniging.

41,1 % van de respondenten scoort lager dan 3 op de schaal 'negatieve beeldvorming alumniverenigingen' en heeft bijgevolg een vrij positief beeld van alumniverenigingen. 54,5 % scoort tussen 3 en 4 op de schaal, terwijl 4,4 % een uitgesproken negatief beeld heeft van alumniverenigingen.

Studenten ($M=3,03$; $SD=0,54$) en alumni ($M=3,02$; $SD=0,57$) verschillen niet significant omtrent het beeld dat zij hebben van alumniverenigingen ($t=0,082$; $df=448$; $p=0,935$).

Een ANOVA bracht aan het licht dat het imago van alumniverenigingen significant verschilt tussen leden, rekruteerbare en niet rekruteerbare respondenten ($F=18,461$; $df=2$; $p=0,000$).

Door middel van post hoc Sheffé analyses konden we vaststellen dat leden van een alumnivereniging ($M=2,9$, $SD=0,62$) en rekruteerbare leden ($M=3$; $SD=0,43$) er een gelijklopend beeld op nahouden (post hoc Sheffé: $p=0,254$).

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

Niet-rekruteerbare respondenten daarentegen ($M=3,27$; $SD=0,48$) vertonen een negatiever beeld van alumniverenigingen dan rekruteerbare respondenten (post hoc sheffé; $p=0,001$) en leden (post hoc Sheffé; $p=0,000$).

3.3 Organisatie-identiteit

De alumniorganisatie OSB VUB is verbonden met de onderwijsinstelling Vrije Universiteit Brussel. Als gevolg van die verbondenheid wordt de alumnivereniging beïnvloed door de organisatiecultuur en de missie van de VUB. In dit deel bespreken we eerst de mate waarin de respondenten zich positief identificeren met de instelling VUB, om vervolgens stil te staan bij de identificatie met de vrijzinnig humanistische waarden en de houding van de respondenten t.o.v. de scheiding tussen kerk en staat.

3.3.1 Identificatie met de instelling VUB

Om na te gaan in welke mate de respondenten zich positief identificeren met de instelling VUB, operationaliseerden wij op basis van de focusgroepinterviews 15 stellingen, die de respondenten konden scoren op een 5-punt-likertschaal, gaande van helemaal eens tot helemaal niet eens. Voor een overzicht van de antwoordpatronen op de individuele items verwijzen we naar de tabel in bijlage.

Een principale componentenanalyse zonder rotatie, op één factor geeft aan dat 13 items van de 15 voldoende laden, met 35,27 % verklarende variantie.

Na de omscoring van de omgekeerd geformuleerde stellingen voerden we een betrouwbaarheidstest uit (cronbach's alpha), waarbij alle items een voldoende hoge item-totaal correlatie vertonen. Voor de schaal 'negatieve beeldvorming alumniverenigingen' vermelden we een meer dan behoorlijke cronbach's alpha (.850). Een overzicht van de items die de schaal construeren, met vermelding van factorladingen en item-totaal correlatie vindt u in bijlage.

We sommeerden vervolgens de verschillende items en deelden die door 13 (het aantal items).

De gemiddelde score op de schaal negatieve beeldvorming bedraagt 3,99 ($SD=0,57$) op een schaal van 1 tot 5, met een minimumscore van 2,15 en een maximumscore van 5. Hoe hoger de score hoe sterker de respondent zich identificeert met de instelling VUB.

21,8 % van de respondenten scoort lager dan 3,5 op de schaal "identificatie VUB" en vertoont bijgevolg een lage organisatie-identificatie. 56 % scoort tussen 3,5 en 4,5 op de schaal, terwijl 22,2 % een erg hoge organisatie-identificatie vertoont.

De organisatie-identificatie van studenten ($M=3,65$; $SD=0,58$) is significant lager dan deze van de alumni ($M=4,06$; $SD=0,54$) ($t=-5,785$; $df=449$; $p=0,000$).

Een ANOVA maakt duidelijk dat de identificatie met de instelling VUB significant verschilt tussen leden, rekruteerbare en niet rekruteerbare respondenten ($F=26,669$; $df=2$; $p=0,000$).

Door middel van post hoc Sheffé analyses konden we vaststellen dat leden van een alumnivereniging ($M=4,17$, $SD=0,52$) een hogere organisatie-identificatie vertonen dan

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

rekruteerbare respondenten ($M=3,96; SD=0,51$) (post hoc Sheffé: $p=0,003$) en niet-rekruteerbare respondenten ($M=3,74; SD=0,58$) (post hoc Sheffé: $p=0,000$).

Potentieel rekruteerbare respondenten identificeren zich ook sterker met de instelling VUB dan de niet rekruteerbare respondenten (post hoc Sheffé: $p=0,006$).

3.3.2 Identificatie met de missie van de VUB

We bespreken in dit gedeelte de identificatie van de respondenten met de vrijzinnig humanistische waarden en hun houding ten opzichte van de scheiding tussen kerk en staat.

3.3.2.1 De vrijzinnig-humanistische waarden

Om na te gaan in welke mate de respondenten zich identificeren met de vrijzinnig-humanistische waarden, verbonden aan de missie van de VUB, maakten we gebruik van een vragenlijst ontworpen in het kader van het levensvragenonderzoek (UVV-info, jrg. 2006).

Op de 39 aangeboden stellingen konden de respondenten antwoorden op een 5-punt-likertschaal, gaande van helemaal eens tot helemaal niet eens.

Voor een overzicht van de antwoordpatronen op de individuele items verwijzen we naar de tabel in bijlage.

Een principale componentenanalyse zonder rotatie, op één factor geeft aan dat 23 items van de 39 voldoende laden, met 23,12 % verklarende variantie. Een overzicht van de items die de schaal construeren, met vermelding van factorladingen en item-totaal correlatie vindt u in bijlage.

Na de omscoring van de omgekeerd geformuleerde stellingen voerden we een betrouwbaarheidstest uit (Cronbach's alpha), waarbij alle items een voldoende hoge item-totaalcorrelatie vertonen. Voor de schaal 'Vrijzinnig-humanistische waarden' vermelden we een meer dan behoorlijke Cronbach's alpha (.901).

We sommerden vervolgens de verschillende items en deelden de som door 23 (het aantal items).

De gemiddelde score op de schaal 'Vrijzinnig-humanisme' bedraagt 4,25 ($SD=0,48$) op een schaal van 1 tot 5, met een minimumscore van 2,43 en een maximumscore van 5. Hoe hoger de score hoe sterker de respondent zich identificeert met de vrijzinnig-humanistische waarden.

7,8 % van de respondenten scoort lager dan 3,5 op de schaal "Vrijzinnig-humanisme" en vertoont bijgevolg een lage identificatie. 54 % scoort tussen 3,5 en 4,5 op de schaal, terwijl 38,2 % een erg hoge identificatie vertoont met de vrijzinnig humanistische waarden.

De identificatie van de studenten ($M=4,00; SD=0,50$) met de vrijzinnig humanistische waarden is significant lager dan deze van de alumni ($M=4,28; SD=0,46$) ($t=-4,244; df=384; p=0,000$).

Een ANOVA maakt duidelijk dat de identificatie met de vrijzinnig-humanistische waarden significant verschilt tussen leden, rekruteerbare en niet rekruteerbare respondenten ($F=7,070; df=2; p=0,001$).

Door middel van post hoc Sheffé analyses konden we vaststellen dat leden van een alumnivereniging ($M=4,34, SD=0,44$) een hogere identificatie vertonen met de vrijzinnig-

humanistische waarden dan rekruteerbare respondenten ($M=4,14$; $SD=0,48$) (post hoc Sheffé: $p=0,003$) en niet-rekruteerbare respondenten ($M=4,18$; $SD=0,50$) (post hoc Sheffé; $p=0,023$) .
Potentieel rekruteerbare respondenten identificeren zich even sterk met vrijzinnig-humanistische waarden als de niet rekruteerbare respondenten (post hoc Sheffé; $p= 0,784$).

3.3.2.2 Scheiding tussen kerk en staat

Om na te gaan welke houding de respondenten aannemen ten opzichte van de scheiding tussen kerk en staat, maakten we gebruik van een vragenlijst ontworpen in het kader van het levensvragenonderzoek (UVV-info, jrg. 2006).

Op de 6 aangeboden stellingen konden de respondenten antwoorden op een 5-punt-likertschaal, gaande van helemaal eens tot helemaal niet eens.

Voor een overzicht van de antwoordpatronen op de individuele items verwijzen we naar de tabel in bijlage.

Een principale componentenanalyse zonder rotatie, op één factor geeft aan dat alle items voldoende laden, met 45,47 % verklarende variantie. Een overzicht van de items die de schaal construeren, met vermelding van factorladingen en item-totaal correlatie vindt u in bijlage.

Na de omscoring van de omgekeerd geformuleerde stellingen voerden we een betrouwbaarheidstest uit (cronbach's alpha), waarbij alle items een voldoende hoge item-totaal correlatie vertonen. Voor de schaal 'Scheiding kerk en staat' vermelden we een meer dan behoorlijke cronbach's alpha (.749).

We sommeerden vervolgens de verschillende items en deelden de som door 6 (het aantal items).

De gemiddelde score op de schaal "Scheiding tussen kerk en staat" bedraagt 4,28 ($SD= 0,62$) op een schaal van 1 tot 5, met een minimumscore van 2,17 en een maximumscore van 5. Hoe hoger de score hoe sterker de respondent de scheiding tussen kerk en staat voorstaat .

11,3% van de respondenten scoort lager dan 3,5 op de schaal "Scheiding kerk en staat", terwijl 40,3% scoort tussen 3,5 en 4,5 op de schaal, 48,4 % vertoont een hoge score op de schaal "kerk en staat".

De studenten ($M=4,01$; $SD=0,68$) blijken gemiddeld minder voorstander te zijn van een scheiding tussen kerk en staat dan alumni ($M=4,34$; $SD=0,59$) ($t=-4,024$; $df=413$; $p=0,000$).

Een ANOVA maakt duidelijk dat de houding ten opzichte van de scheiding tussen kerk en staat significant verschilt tussen leden, rekruteerbare en niet rekruteerbare respondenten ($F=5,580$; $df=2$; $p=0,004$).

Door middel van post hoc Sheffé analyses konden we vaststellen dat leden van een alumnivereniging ($M=4,40$, $SD=0,56$) grotere voorstanders zijn van een scheiding tussen kerk en staat dan rekruteerbare respondenten ($M=4,17$; $SD=0,65$) (post hoc Sheffé: $p=0,014$) en niet-rekruteerbare respondenten ($M=4,20$; $SD=0,67$) (post hoc Sheffé; $p=0,036$) .

Potentieel rekruteerbare respondenten en niet rekruteerbare respondenten verschillen in dit verband niet (post hoc Sheffé; $p= 0,925$).

4. Alumniwerking

4.1 Gepercipieerde opdracht van de alumnivereniging

In de vragenlijst hebben we gepeild naar wat de alumnivereniging zou moeten doen. Een grote meerderheid van de respondenten (71,7%) stelt dat een alumnivereniging de banden onder alle oud-studenten nauwer moet aanhalen. Ook het doorgeven van vacatures behoort volgens 60,7% tot het takenpakket van een alumniwerking. Iets meer dan de helft van de respondenten (52,3%) geeft aan dat een alumnivereniging vooral een ontmoetingsplaats voor oud-studenten moet zijn. Ook het organiseren van professionele netwerken van alumni (46,3%) en van professionele vormingen (43,4%) kan tot de kernopdracht gerekend worden. Een alumnivereniging moet ook mensen met dezelfde interesses bij mekaar brengen (43,4%) en tenslotte informatie en voorlichting over de ontwikkelingen binnen de VUB verstrekken (40,2%).

Uitstappen en vakanties voor alumni (11,7%), de mogelijkheid bieden om te sporten (12,9%), helpen bewaken van de kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek (15,2%) en het ter beschikking stellen van een vaste locatie aan alumni (15,2%) zijn dan weer minder prioritair.

Voor een meer gedetailleerd overzicht van de antwoordpatronen op deze variabele verwijzen we naar de bijlage.

Toch zijn studenten en alumni het niet altijd eens over de opdracht van een alumnivereniging. Zo hechten alumni meer belang aan de bijdrage die een alumnivereniging kan hebben voor de uitbouw van de VUB ($\text{Chi}^2=15,112$; $\text{df}=1$; $p=0,000$), het verdedigen van het principe Vrij Onderzoek ($\text{Chi}^2=5,582$; $\text{df}=1$; $p=0,020$) en het mogelijk maken van hun engagement voor de VUB ($\text{Chi}^2=9,012$; $\text{df}=1$; $p=0,002$). Ook het organiseren van professionele netwerken van alumni ($\text{Chi}^2=22,042$; $\text{df}=1$; $p=0,000$), fondsenwerven voor onderwijs of onderzoek aan de VUB ($\text{Chi}^2=4,789$; $\text{df}=1$; $p=0,029$) en ontwikkelen van netwerken van alumni om de internationale werking van de VUB te ondersteunen ($\text{Chi}^2=4,920$; $\text{df}=1$; $p=0,028$) worden vaker door alumni naar voor geschoven dan door studenten.

Leden van een alumnivereniging van de VUB, niet-rekruteerbare en rekruteerbare respondenten wensen vaak ook een andere invulling van de opdrachten voor een alumnivereniging.

Potentiële leden (rekruteerbare) stippen de volgende opdrachten vaker als belangrijk aan dan niet-rekruteerbare respondenten:

- Het verdedigen van het principe Vrij Onderzoek ($\text{Chi}^2=7,274$; $\text{df}=1$; $p=0,08$)
- Jongere en oudere alumni bij elkaar brengen ($\text{Chi}^2=6,967$; $\text{df}=1$; $p=0,010$)
- De kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek bewaken ($\text{Chi}^2=7,151$; $\text{df}=1$; $p=0,008$)
- Het ter beschikking stellen van personeel van de VUB aan alumni voor onderzoek ($\text{Chi}^2=6,067$; $\text{df}=1$; $p=0,015$).

Leden van een alumnivereniging stellen dan weer vaker dan verwacht dat een alumnivereniging de onderstaande opdrachten moet vervullen:

- Banden onder alle oud-studenten nauwer aanhalen ($\text{Chi}^2=13,333$; $\text{df}=1$; $p=0,000$)

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

- Informatie en voorlichting bieden over de ontwikkelingen binnen de VUB (Chi²=4,511; df=1; p=0,036)
- Bijdragen tot de verdere uitbouw van de VUB (Chi²=15,419; df=1; p=0,000)
- Zich inzetten bij het verdedigen van het Principe Vrij Onderzoek (Chi²=5,174; df=1; p=0,026)
- Een fonds ter beschikking stellen van studenten (Chi²=28,402; df=1; p=0,000)
- Engagement van alumni naar de VUB mogelijk maken (Chi²=16,500; df=1; p=0,000)
- Organiseren van professionele netwerken van alumni (Chi²=14,901; df=1; p=0,000)
- Kwaliteitsbewaking van het universitair onderwijs (Chi²=5,170; df=1; p=0,025)
- Ter beschikking stellen van een vaste locatie aan alumni (Chi²=4,527; df=1; p=0,043)
- Ontwikkelen van een netwerk van alumni om de internationale werking van de VUB te ondersteunen (Chi²=6,557; df=1; p=0,013).

Algemeen kan hier gesteld worden dat vooral leden van alumniverenigingen van de VUB, maar ook alumni een uitgebreider opdracht zien voor een alumnivereniging dan de niet leden en de studenten. Het is tevens opmerkelijk dat visie op de opdracht van een alumnivereniging van de rekruteerbare leden nauwer aansluit bij deze van de leden dan de visie van de niet-rekruteerbare respondenten.

4.2 Organisatie van de alumnivereniging

We bespraken reeds in hoeverre de respondenten de werking van de OSB VUB kennen en welke taken zij aan een alumnivereniging toewijzen. In dit gedeelte willen we nagaan hoe de respondenten de alumniwerking georganiseerd willen zien. We analyseren achtereenvolgens de organisatiestructuur, het tijdstip waarop de activiteiten moeten plaats vinden evenals de locatie waar de bijeenkomsten van de alumniwerking best gehouden worden.

4.2.1 Organisatievorm van de alumnivereniging

Over de organisatievorm van een alumnivereniging zijn de respondenten het duidelijk niet eens. De meeste respondenten verkiezen één algemene alumnivereniging als koepel voor alle oudstudenten (41,3 %). Toch pleit 29,1 % voor een alumnivereniging die op facultaire basis georganiseerd wordt, terwijl 8,8% voorstander is van een provinciaalgestructureerde alumnivereniging. Ruim één vijfde van de respondenten geeft echter de voorkeur aan een verregaande samenwerking tussen de verschillende alumniverenigingen van de VUB.

Zij geven met andere woorden aan dat een algemene alumnivereniging en facultair georganiseerde verenigingen best blijven bestaan, op voorwaarde dat ze nauw met elkaar samenwerken.

Tussen alumni en laatstejaarsstudenten konden we met betrekking tot de organisatievorm van de alumniwerking geen opmerkelijke verschillen vaststellen. We vonden evenzeer geen significante verschillen terug tussen leden van een alumniwerking, de potentiële leden en de niet-rekruteerbare respondenten.

4.2.2 Tijdstip van de activiteiten

We vroegen de respondenten op welk tijdstip de activiteiten van een alumnivereniging zouden moeten plaatsvinden.

Meer dan de helft is te vinden voor avondactiviteiten (66,3%), dat in tegenstelling tot 4,7% van de respondenten die kiezen voor de namiddag en 1,6% die een voorkeur hebben voor de voormiddag. Iets minder dan de helft prefereert het weekend (48,4%), dit in contrast met 22% van de respondenten die wekdagen verkiezen. 13,8% van de respondenten stelt dat het niet uitmaakt wanneer de activiteiten plaatsvinden.

Alumni kiezen vaker dan studenten voor deelname aan activiteiten tijdens het weekend ($\text{Chi}^2=5,396$; $\text{df}=1$; $p=0,026$), terwijl tussen de leden van een alumnivereniging, de potentiële leden en de niet-rekruteerbare leden geen opmerkelijke verschillen terug te vinden zijn.

4.2.3 Plaats van de activiteiten

We informeerden tevens naar de locatie waar de activiteiten van de alumnivereniging moeten plaatsvinden.

Het merendeel van de respondenten geeft de voorkeur aan de campus Etterbeek (61,6%), terwijl de campus Jette slechts door 20,7 % wordt aangestipt. De stad Brussel volgt op de voet met 55,9% en het organiseren van activiteiten binnen de provincie waar men gedomicilieerd is, lijkt voor meer dan een kwart van de respondenten (28,3%) een alternatief. Ten slotte blijkt dat 17,1% ook activiteiten wenst georganiseerd te zien binnen een straal van 20 km van de woonplaats.

Alumni geven vaker dan de laatstejaarsstudenten de voorkeur aan activiteiten georganiseerd op de campus Jette van de VUB ($\text{Chi}^2=8,094$; $\text{df}=1$; $p=0,004$). Ook de bijeenkomsten binnen de provincie waar de alumnus woonachtig is, wordt door hen geprefereerd ($\text{Chi}^2=11,167$; $\text{df}=1$; $p=0,001$). Daarenboven blijken alumni meer dan verwacht te vinden voor activiteiten die binnen een straal van 20 km van hun woonplaats ingericht worden ($\text{Chi}^2=4,648$; $\text{df}=1$; $p=0,034$). Wat betreft het onderscheid tussen de leden van een alumnivereniging, de potentiële leden en de niet-rekruteerbare leden waren er geen significante verschillen op te merken.

4.3 Belemmeringen tot participatie

We vroegen de respondenten wat hen tegenhoudt om niet vaker (leden) of niet (niet leden) deel te nemen aan de activiteiten die de alumniverenigingen organiseert.

De belangrijkste belemmering blijkt de beschikbare tijd te zijn (68,5%). Beroeps- of studieactiviteiten interfereren blijkbaar sterk met een mogelijke participatie in alumniverenigingen. Voor 30 % spreken de activiteiten niet aan en 25,5% van de respondenten kent niemand om samen aan de bijeenkomsten van de alumnivereniging deel te nemen. Bovendien blijkt ruim een kwart onvoldoende geïnformeerd over de activiteiten (25,3%) en 21,3 % zegt vlakaf niet geïnteresseerd te zijn. Vervoersproblemen, nauw verbonden met de locatie waar de activiteiten plaats vinden, vormt voor 15,1 % een probleem.

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

Opmerkelijk is echter dat slechts 0,7 % van de respondenten aangeeft dat de levensbeschouwelijke oriëntatie van de alumnivereniging hen belet om deel te nemen.

Een volledig detail van de belemmerende factoren vindt u in bijlage.

Alumni en laatstejaarsstudenten ervaren echter vaak verschillende belemmeringen.

Alumni geven vaker aan dat een gebrek aan tijd ($\text{Chi}^2=14,284$; $\text{df}=1$; $p=0,000$) en daarmee verbonden het tijdstip waarop de activiteiten plaats vinden ($\text{Chi}^2=6,222$; $\text{df}=1$; $p=0,011$), hen verhindert om (vaker) te participeren. Bovendien geven zij frequenter aan dat de activiteiten hen niet aanspreken ($\text{Chi}^2=9,194$; $\text{df}=1$; $p=0,002$) of dat de vormingsactiviteiten niet aansluiten bij hun beroepsbezigheden ($\text{Chi}^2=12,277$; $\text{df}=1$; $p=0,000$).

Studenten stellen dan weer vaker dat ze niet voldoende op de hoogte zijn van de activiteiten van een alumniwerking ($\text{Chi}^2=57,410$; $\text{df}=1$; $p=0,000$) of dat ze gewoon geen interesse hebben voor een alumnivereniging ($\text{Chi}^2=20,417$; $\text{df}=1$; $p=0,000$). Opmerkelijk is ook dat bijna dubbel zoveel studenten als verwacht, aangeven dat ze zich helemaal niet verbonden weten met de universiteit ($\text{Chi}^2=6,551$; $\text{df}=1$; $p=0,021$).

Potentiële leden geven vaker dan niet-rekruteerbare respondenten aan dat niemand hebben om mee samen te gaan ($\text{Chi}^2=4,891$; $\text{df}=1$; $p=0,029$) hen weerhoudt om te participeren. Net als bij vele alumni vormt het tijdstip waarop de activiteiten plaats vinden vaker een obstakel voor rekruteerbare dan voor niet-rekruteerbare leden ($\text{Chi}^2=5,868$; $\text{df}=1$; $p=0,017$).

De niet-rekruteerbare respondenten blijken meer dan verwacht gewoon geen interesse te hebben in een alumniwerking ($\text{Chi}^2=38,812$; $\text{df}=1$; $p=0,000$) en geven veel vaker (13,4 % i.p.v. 6,6 % gemiddeld) aan dan rekruteerbare respondenten, of leden dat zij zich niet verbonden voelen met de universiteit ($\text{Chi}^2=13,587$; $\text{df}=1$; $p=0,000$).

Leden van een alumniwerking stellen meer dan de niet-leden dat tijdsgebrek ($\text{Chi}^2=12,599$; $\text{df}=1$; $p=0,000$), een slecht tijdstip ($\text{Chi}^2=8,960$; $\text{df}=1$; $p=0,004$), de activiteiten die niet aanspreken ($\text{Chi}^2=5,074$; $\text{df}=1$; $p=0,029$) en de vorming die niet aansluit bij hun beroep ($\text{Chi}^2=8,700$; $\text{df}=1$; $p=0,004$) belemmeringen zijn die leiden tot het niet of minder deelnemen aan de bijeenkomsten van de alumnivereniging. Niet op de hoogte zijn van activiteiten ($\text{Chi}^2=19,570$; $\text{df}=1$; $p=0,000$), geen interesse ($\text{Chi}^2=17,266$; $\text{df}=1$; $p=0,000$) en niemand kennen in de alumniorganisatie ($\text{Chi}^2=4,769$; $\text{df}=1$; $p=0,030$) worden daarentegen meer dan verwacht door de niet-leden als redenen opgegeven.

4.4 Stimuli tot participatie

We vroegen de respondenten of ze de activiteiten van de alumniverenigingen vaker zouden bezoeken indien er bepaalde aspecten van de werking ervan zouden wijzigen.

Beter op de hoogte zijn van de activiteiten (34,2%) en een gevarieerder programma (30,6%) worden door de respondenten als de grootste veranderingspunten beschouwd. 25,2% van de respondenten stellen dat ze de activiteiten (vaker) zouden bezoeken indien het aanbod zou vernieuwd worden. 19,2% van de respondenten zou (vaker) participeren indien zij minder zouden moeten betalen, terwijl 14,2% stelt dat een ander tijdstip waarop de activiteiten doorgaan hen

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

goed zou uitkomen. Verjonging van het bestuur (3,8%), de alumnivereniging die zich meer met politiek inlaat (4%), meer strijdend vrijzinnig is (8,3%) en beter de belangen van de VUB zou behartigen (9,4%), zouden in tegenstelling tot het voorafgaande, veel minder invloed uitoefenen op het participatieniveau.

Alumni geven vaker dan verwacht aan dat ze de bijeenkomsten van de alumniwerking meer zou bezoeken indien ze op een andere plaats zouden doorgaan ($\text{Chi}^2=9,137$; $\text{df}=1$; $p=0,001$), het aanbod zou gewijzigd worden ($\text{Chi}^2=16,971$; $\text{df}=1$; $p=0,000$) en de activiteiten gevarieerder zouden zijn ($\text{Chi}^2=10,562$; $\text{df}=1$; $p=0,001$). Verder is de alumnus vaker dan de laatstejaarsstudent van mening dat de alumnivereniging zich meer met politiek moet inlaten ($\text{Chi}^2=4,358$; $\text{df}=1$; $p=0,031$) en meer open vrijzinnig ($\text{Chi}^2=5,947$; $\text{df}=1$; $p=0,012$) en strijdend vrijzinnig ($\text{Chi}^2=5,257$; $\text{df}=1$; $p=0,018$) moet zijn. Studenten stellen daarentegen dan weer veel meer dan verwacht dat ze vaker zouden participeren indien ze beter op de hoogte worden gebracht van de activiteiten ($\text{Chi}^2=48,514$; $\text{df}=1$; $p=0,00$).

De respondenten die rekruteerbaar zijn, blijken meer dan verwacht een ander tijdstip ($\text{Chi}^2=9,521$; $\text{df}=1$; $p=0,003$) en een meer open vrijzinnig karakter van de alumniorganisatie ($\text{Chi}^2=10,509$; $\text{df}=1$; $p=0,002$) aan te halen als redenen om de activiteiten meer te bezoeken.

Leden van alumniverenigingen geven vaker dan niet-leden aan dat ze de activiteiten van een alumnivereniging meer zouden bezoeken indien de activiteiten gevarieerder zouden zijn ($\text{Chi}^2=5,730$; $\text{df}=1$; $p=0,021$), de belangen van de VUB beter zouden verdedigd worden ($\text{Chi}^2=7,887$; $\text{df}=1$; $p=0,008$) en de vereniging meer strijdend ($\text{Chi}^2=9,008$; $\text{df}=1$; $p=0,005$) en open vrijzinnig ($\text{Chi}^2=6,217$; $\text{df}=1$; $p=0,019$) zou zijn. Niet leden daarentegen zouden vaker dan verwacht participeren indien ze minder moeten betalen ($\text{Chi}^2=8,239$; $\text{df}=1$; $p=0,005$) of beter op de hoogte zijn van de activiteiten ($\text{Chi}^2=11,180$; $\text{df}=1$; $p=0,001$).

DEEL 4: Bespreking

In dit deel bespreken wij de resultaten. In deze studie willen we achterhalen wat laatstejaarsstudenten en oud-studenten van de VUB wensen en verwachten van een alumniwerking. Op basis van de resultaten zullen we de onderzoeksvragen één na één behandelen.

Onderzoeksvraag 1: Wat zijn de verwachtingen van de respondenten omtrent de alumniwerking van de VUB?

Onderzoeksvraag 2: In welke mate zijn er verschillen tussen de laatstejaarsstudenten en alumni van de VUB?

Onderzoeksvraag 3: In welke mate verschillen leden van een alumniwerking met de niet-leden die interesse vertonen om lid te worden enerzijds en de niet-leden die geen interesse vertonen anderzijds?

1. Verwachtingen van de respondenten

Rekening houdend met de totale populatie die werd aangesproken, vrijwel alle oud-studenten en laatstejaarsstudenten, kunnen we spreken van een vrij lage respons (650 respondenten). Bij de interpretatie van de resultaten moet er dan ook rekening gehouden worden met de kans dat er een bias is als gevolg van de mogelijke specificiteit van de populatie. Daarmee bedoelen we dat het mogelijk zou kunnen zijn dat de personen die de vragenlijst wel hebben ingevuld een specifiek profiel hebben en bijgevolg afwijken van de doorsnee alumna of de doorsnee laatstejaarsstudent van de VUB.

Het is opmerkelijk dat de meeste respondenten uit het alumnionderzoek vrij goed verspreid zijn over de verschillende Vlaamse provincies. Opvallend is tevens dat de gemiddelde leeftijd van de respondenten vrij laag is en dat jongeren tussen de 25 en 35 jaar bijna de helft van de populatie uitmaken. Dat onze onderzoekspopulatie uit vrijwel evenveel mannen als vrouwen bestaat is hier in tegenspraak met wat Van Eeckhout (2000) vaststelde bij andere vrijzinnige organisaties. De specifieke onderwijsgerelateerde oriëntatie van de alumnivereniging kan dit wellicht verklaren.

Opvallend is ook dat het merendeel van de respondenten uit gezinnen komt met een inkomen dat hoger ligt dan 3000 euro per maand.

De vrij hoge participatie aan middenveldorganisaties springt in het oog. Slechts 15% is geen lid van een organisatie, terwijl bijna 60% lid is van verscheidene verenigingen. Respondenten houden hierbij vooral rekening met de aard van de activiteiten en de beschikbare vrije tijd naast studie, werk en gezin om lid te worden. Maar het meest opvallende is dat ook de ideologische oriëntatie een doorslaggevende rol speelt. Dat blijkt bovendien ook uit het feit dat velen ook betrokken zijn in politieke partijen en in filosofisch geïnspireerde verenigingen. Als motieven voor hun deelname in verenigingen geven respondenten, en dat is in lijn met eerder onderzoek (Elchardus et al.), vooral aan dat gezelligheid en ontmoeting doorslaggevend zijn. Het leren van nieuwe vaardigheden scoort hier ook opmerkelijk hoog.

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

Daarbij aansluitend kunnen we stellen dat de respondenten doorgaans frequent aan verscheidene cultuurevenementen participeren. Slechts 2,3% doet dit niet.

Opnieuw stellen we hier vast dat de belangrijkste belemmeringen om meer te participeren zowel aan cultuurevenementen als aan middenveldorganisaties, tijdsgebrek is. De kostprijs lijkt minder een bezwaar. Het feit dat de meeste respondenten over een vrij ruim gezinsinkomen beschikken kan daar misschien een verklaring voor zijn.

Van de respondenten is 38,2% lid van een alumnivereniging van de VUB en 31,4% is lid van de Oudstudentenbond VUB. Bovendien blijkt dat van de respondenten 27,5% aangeeft zeker of wellicht lid te willen worden van een alumnivereniging van de VUB en dat ruim 1/3^e helemaal niet geïnteresseerd is in een lidmaatschap.

Het is echter opmerkelijk dat bijna 2/3^e van de leden van een alumnivereniging van de VUB niet langer dan 5 jaar lid zijn. Indien onze steekproef representatief zou zijn voor de totale onderzoekspopulatie, dan zou dit kunnen betekenen dat het lidmaatschap van een alumnivereniging van de VUB een uitdovend karakter heeft. Met andere woorden, na het afstuderen wordt men lid en naarmate men ouder wordt of langer afgestudeerd is, vallen steeds meer alumni af. Toch is het opmerkelijk dat bijna 56% van de leden van een alumnivereniging van de VUB zelden of nooit participeert aan de activiteiten ervan.

Wat het aantrekken van nieuwe leden betreft, blijken het sturen van een brief en het persoonlijk contact met een bestuurslid of een ander lid van de alumnivereniging, de meeste kans op succes te bieden.

Slechts 18,5% van de onderzoekspopulatie kent de werking van de OSB VUB goed, maar bijna 60% kent de werking van de OSB VUB wel, maar in mindere mate. Het merendeel van de respondenten geeft daarenboven een vrij positief beeld over de alumniverenigingen van de VUB. Toch stellen we een positievere organisatie-identificatie met de instelling VUB vast. Vooral het aandeel respondenten dat zeer hoog scoort op de organisatie-identificatie is opmerkelijk. Ook de sterke identificatie met de verschillende componenten van de missie van de VUB valt op. Zo sluit het merendeel van de respondenten zich aan bij de humanistisch-vrijzinnige waarden en is bovendien voorstander van een scheiding tussen kerk en staat.

De respondenten stellen dat de alumnivereniging in de eerste plaats de banden onder alle oudstudenten nauwer moet aanhalen. Hoewel ook het doorgeven van vacatures tot hun core-business zou moeten behoren, blijkt dat een alumnivereniging ook een ontmoetingsplaats en een plaats voor professionele netwerking van alumni zou moeten zijn. Ten slotte blijken ook professionele vormingen en informatie over de ontwikkelingen binnen de VUB, belangrijke opdrachten te zijn.

Over de organisatievorm van een alumnivereniging zijn de respondenten het duidelijk minder eens. Hoewel de meesten voorstander zijn van één overkoepelende alumnivereniging, al dan niet in nauwe samenwerking met de andere alumniverenigingen, pleit toch bijna 30% voor een facultaire organisatiestructuur.

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

Ruim twee derde van de respondenten vindt dat de activiteiten 's avonds moeten plaatsvinden, terwijl nagenoeg 50% ook in het weekend zou kunnen participeren.

De campus Etterbeek is de plaats bij uitstek voor de bijeenkomsten van de alumniwerking. Jette wordt in mindere mate aangestipt, maar als de activiteiten in het Brusselse zouden georganiseerd worden, dan heeft men daar weinig bezwaar tegen. Toch pleit bijna 30% ook voor activiteiten in de provincie waar men woonachtig is.

Aansluitend bij de participatie in middenveldorganisaties stellen we vast dat de beschikbare tijd die verdeeld moet worden onder beroeps- of studieactiviteiten en vrijetijdsactiviteiten de belangrijkste belemmeringen vormen om deel te nemen aan activiteiten van de alumnivereniging. Bijna één derde is niet geïnteresseerd in de activiteiten en bijna één vijfde is helemaal niet geïnteresseerd in een alumnivereniging op zich. Toch is het belangrijk om aan te geven dat een gebrek aan informatie over de activiteiten en het feit dat men niemand kent voor ruim één vierde van de respondenten een belangrijke hindernis vormt. Het is dat ook niet verwonderlijk dat meer dan één derde van de respondenten aangeeft dat ze beter zou willen geïnformeerd zijn en dat het aanbod gevarieerder kan.

2. Verschillen tussen de laatstejaarsstudenten en de alumni van de VUB

21% van de respondenten blijken laatstejaarsstudenten te zijn en 78,8% alumni. Van diegenen die nog geen lid zijn van een alumnivereniging van de VUB, blijken evenveel laatstejaarsstudenten als alumni, aan te geven dat ze zeker of waarschijnlijk wel lid willen worden.

Het is echter opmerkelijk dat vrouwen oververtegenwoordigd zijn bij de studenten, terwijl bij de alumni het omgekeerde het geval is. Alumni zijn bovendien vaker gehuwd of wonen vaker samen, hetgeen niet echt verwonderlijk is. Bovendien komen de laatstejaarsstudenten vaker uit gezinnen met een merkelijk lager gezinsinkomen dan dat van de alumni.

Wat de middenveldparticipatie betreft, zien we dat er tussen alumni en laatstejaarsstudenten geen verschillen vast te stellen zijn. Toch merken we op dat bij de keuze voor een vereniging, tegen de verwachting in, blijkt dat de ideologische oriëntatie voor studenten minder doorslaggevend is dan voor alumni. Ook op het gebied van cultuurparticipatie blijken laatstejaarsstudenten net als alumni bijzonder grote consumenten te zijn. Geheel in de lijn van de verwachtingen geven alumni vaker aan dat tijdsgebrek hen belemmert om vaker aan cultuur te participeren, terwijl dit voor laatstejaarsstudenten eerder een gebrek aan eigen vervoer of de te hoge kostprijs is.

Studenten zijn vaker niet vertrouwd met de werking van de OSB en slechts 6 studenten kennen de werking van de OSB VUB goed. Toch blijken studenten geen negatiever beeld te hebben van een alumnivereniging dan alumni.

De organisatie-identificatie met de VUB blijkt bij studenten lager te zijn dan bij alumni. Het zou kunnen, en dat wijst opnieuw op een mogelijk specifieke populatie, dat bij alumni enkel zij met een hoge organisatie-identificatie met de VUB de vragenlijst ingevuld hebben. We stellen immers

hetzelfde vast met betrekking tot de identificatie met de vrijzinnig-humanistische waarden en de houding ten opzichte van de scheiding kerk en staat. Telkenmale vertonen alumni een hogere identificatie met de veronderstelde missie van de VUB. Dat vertaalt zich voor een deel ook in de opdrachten die zij zien voor een alumnivereniging. Zo blijken alumni de opdrachten van de alumnivereniging veel vaker te zien in functie van de missie en van de globale werking van de universiteit, dan studenten. De uitbouw van de universiteit, het verdedigen van het Principe Vrij Onderzoek, het mogelijk maken van hun engagement voor de VUB, het organiseren van professionele netwerken zijn daar enkele voorbeelden van.

In verband met de organisatievorm stellen we geen verschillen vast. Toch kiezen alumni vaker dan studenten voor activiteiten tijdens het weekend en kiezen zij vaker dan alumni om deze op de campus Jette te laten doorgaan of binnen de provincie waar men woonachtig is.

Studenten zijn minder geneigd om te participeren aan de activiteiten van de alumnivereniging omdat zij niet op de hoogte zijn, dat ze gewoon geen interesse hebben voor de werking van een alumnivereniging, of dat ze zich niet verbonden weten met de universiteit.

Alumni halen dan weer een gebrek aan tijd, het tijdstip waarop de activiteiten plaatsvinden en het feit dat de activiteiten niet aanspreken, aan om weinig of niet te participeren. Het is dan ook niet verwonderlijk dat alumni vragende partij zijn om het aanbod te wijzigen en de activiteiten gevarieerder te maken. Studenten stellen geheel in de lijn der verwachtingen dat ze meer zouden participeren als ze ook zouden geïnformeerd zijn.

3. Verschillen tussen leden van een alumniwerking, niet-leden die interesse vertonen om lid te worden en niet-leden die geen interesse vertonen

We haalden reeds aan dat 38,2% van de respondenten lid is van een alumnivereniging van de VUB. Bovendien geeft 27,1% van de respondenten aan dat ze zeker of wellicht lid zullen worden van de OSB. Deze groep beschouwen we als potentieel rekruteerbaar. Ruim één derde van de respondenten stelt echter dat ze waarschijnlijk niet of zeker niet lid zullen worden van een alumnivereniging van de VUB. Potentieel rekruteerbare en niet-rekruteerbare respondenten zijn evenredig verdeeld over zowel de laatstejaarsstudenten als de alumni.

Tussen rekruteerbare en niet-rekruteerbare respondenten blijken woonplaats, leeftijd, inkomen evenmin als de burgerlijke staat enige invloed uit te oefenen. Daarenboven stellen we vast dat potentieel rekruteerbare en niet-rekruteerbare respondenten evenveel participeren in middenveldorganisaties. Terwijl de leden van een alumnivereniging wel vaker participeren in andere middenveldorganisaties dan de alumniverenigingen.

Rekruteerbare en niet-rekruteerbare leden stellen ook geen andere eisen aan de vereniging waar ze lid zouden van willen worden. Ook differentiëren ze niet wat de motieven tot participatie betreft. Het is daarenboven opmerkelijk dat we ook op vlak van cultuurparticipatie geen verschillen konden terugvinden tussen leden van een alumnivereniging, potentieel rekruteerbare respondenten en niet-rekruteerbare respondenten.

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

Wat de bekendheid met de OSB VUB betreft, blijkt dat rekruteerbare en niet-rekruteerbare respondenten niet van elkaar verschillen. Heel interessant blijkt echter het beeld dat men heeft van de alumnivereniging. Zo zien we dat leden van een alumnivereniging en potentieel rekruteerbare leden er een gelijklopend beeld op na houden van alumniverenigingen van de VUB, terwijl niet-rekruteerbare respondenten veel negatiever staan ten opzichte van alumniverenigingen van de VUB.

Ook wat de organisatie-identificatie betreft, zien we dat de leden van alumniverenigingen van de VUB zich opmerkelijk meer identificeren met de instelling VUB, dan potentieel rekruteerbare en niet-rekruteerbare respondenten. Toch blijkt de organisatie-identificatie van rekruteerbare respondenten significant hoger dan deze van de niet-rekruteerbare. Leden blijken nauwer aan te sluiten met de vrijzinnig-humanistische waarden, dan de niet-leden, terwijl dit tussen de rekruteerbare en niet-rekruteerbare respondenten geen verschil uitmaakt. Ook inzake de scheiding tussen kerk en staat stellen we eenzelfde tendens vast. Leden van een alumnivereniging zijn hier een grote voorstander van, in tegenstelling tot de niet-leden die onderling niet differentiëren.

Wat de opdrachten van de alumnivereniging betreft, wensen leden en niet-leden, rekruteerbare en niet-rekruteerbare respondenten, vaak ook een andere invulling. Algemeen kunnen we stellen dat rekruteerbare respondenten en leden van een alumnivereniging van de VUB een uitgebreidere opdracht zien voor de alumnivereniging dan de niet-rekruteerbare respondenten. Daarenboven blijken de opdrachten, die leden en potentieel rekruteerbare leden van alumniverenigingen verwachten, nauwer aan te sluiten bij de missie en de kernopdracht (onderwijs en onderzoek) van de VUB.

Aangaande de plaats van, en het tijdstip waarop de activiteiten van een alumnivereniging doorgaan, verschillen leden, potentieel rekruteerbare leden en niet-rekruteerbare respondenten niet van mening. Leden van een alumniwerking geven echter aan dat ze de activiteiten niet of minder vaak bijwonen wegens tijdsgebrek of omdat de activiteiten op een slecht tijdstip vallen. Bovendien spreken de activiteiten vaak niet aan of sluit de vorming niet aan bij hun beroepsactiviteit. Zij die geen lid zijn van een alumnivereniging, stellen daarentegen eerder dat ze geen interesse hebben en niemand kennen die betrokken is in een alumniorganisatie. Vooral de niet-rekruteerbare respondenten melden dat ze geen interesse hebben in een alumniwerking of dat ze zich niet verbonden voelen met de universiteit.

Indien de alumnivereniging een meer open vrijzinnig karakter zou hebben en/of op een ander tijdstip georganiseerd zouden zijn, blijken respondenten die rekruteerbaar zijn sneller geneigd om lid te worden van een alumnivereniging. Leden daarentegen zouden vaker participeren indien het activiteitsaanbod gevarieerder zou zijn, de belangen van de VUB beter verdedigd zouden worden en de alumnivereniging een meer strijdend en/of open vrijzinnig karakter zouden hebben. De niet-leden tot slot, zouden vaker participeren en ook sneller geneigd zijn om lid te worden als ze minstens op de hoogte zouden zijn van de werking.

DEEL 5: Agogische aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het onderzoek willen we in dit onderdeel een aantal agogische aanbevelingen formuleren. Een eerste aanbeveling heeft te maken met de alumniwerking zelf. Zo blijkt dat meer dan de helft van de leden van een alumnivereniging van de VUB nooit participeren aan de activiteiten ervan. Het immers niet alleen belangrijk leden te rekruteren, het is bovenal belangrijk om ze te houden en ze nauw te betrekken met de alumniwerking. Omdat de belangrijkste reden om te participeren gezelligheid en ontmoeting, maar ook netwerkvorming onder de alumni veronderstelt, denken we dat het belangrijk is om naast een gevarieerder aanbod, de activiteiten vooral aangenaam en plezierig te houden. Bovendien willen leden ook in contact komen met gelijkgestemden en met alumni met eenzelfde achtergrond. Het is daarom misschien evenzeer interessant om de werking ook te richten op facultaire basis of op zijn minst op specifieke beroepsgroepen. Daarbij kan ook tegemoetgekomen worden aan een andere verzuchting, met name de vraag om het aanbod gevarieerder te maken en de vormingsbehoeften beter af te stemmen en uit te breiden op diverse beroeps categorieën.

Een tweede aanbeveling speelt in op de rekrutering van nieuwe leden. We stelden in het onderzoek immers vast dat niet zozeer het imago van een alumnivereniging van de VUB problemen vormt voor wat de rekruteren betreft, maar vooral het gebrek aan bekendmaking. Alumni die langer afgestudeerd zijn, blijken vaak niet op de hoogte te zijn van de alumniwerking en laatstejaarsstudenten blijken zelfs helemaal niet bekend te zijn met de werking én dit op het moment dat ze de Alma Mater bijna verlaten. Het lijkt ons aan te bevelen dat voor wat de alumni betreft er inspanningen geleverd worden om hen beter te informeren over de activiteiten die plaats vinden. Het lijkt ons echter verwonderlijk dat studenten pas na het beëindigen van hun opleidingscarrière in contact komen of weet krijgen van het bestaan van een alumnivereniging aan de VUB. Het lijkt ons dan ook opportuun om de bekendmaking van de alumnivereniging niet te beperken tot het tijdstip wanneer men afstudeert, maar veel vroeger in de studentenloopbaan te integreren. Daartoe zou men kunnen overwegen om vanuit de alumnivereniging, eventueel in samenwerking met de studentenverenigingen en met de universiteit zelf, activiteiten te organiseren die specifiek op studenten gericht zijn en die niet alleen de verbondenheid met de alumnivereniging en de studentenkringen kunnen versterken, maar ook deze met de Alma Mater.

De derde aanbeveling betreft evenzeer de rekrutering. We stelden in ons onderzoek vast dat rekruteerbare respondenten vaak aangeven dat ze niemand kennen die betrokken is bij de werking van de OSB en dat leden vooral aangeven dat zij in contact gekomen zijn met de OSB VUB via een brief, maar ook in belangrijke mate via persoonlijk contact met een lid van de alumnivereniging of bestuurslid. We zouden dan ook aanbevelen dat het aanspreken van studenten (oud-) persoonlijk gebeurt door iemand waarmee de betrokkene zich kan identificeren. Dat zou kunnen inhouden dat het iemand betreft van dezelfde faculteit, met dezelfde beroepsachtergrond, van ongeveer dezelfde leeftijd,...

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

Een vierde aanbeveling heeft te maken met de organisatie-identificatie, zowel met de universiteit als met haar missie. Hoewel we vermoeden dat de respons op de internetbevraging gebiased kan zijn, waardoor alumni en laatstejaarsstudenten met een lage organisatie-identificatie misschien niet deelgenomen hebben op de internetbevraging, blijkt toch dat een hoge organisatie-identificatie met de VUB veel meer dan met de alumnivereniging, determinerend is voor lidmaatschap en potentieel lidmaatschap van de alumnivereniging. Het lijkt ons dan ook een mogelijke aanbeveling om met het oog op een verhoogde rekruteringskans inspanningen te leveren om de organisatie-identificatie te versterken bij de studenten van de VUB. Dat dit niet enkel kan gerealiseerd worden door de OSB VUB, maar wellicht ook een uitdaging vormt voor de universiteit als dusdanig, kan in overweging genomen worden.

Literatuurlijst

- Anciaux, B. (2004) *Beleidsnota 2004-2009 Cultuur*. Brussel: kabinet van de Vlaamse Minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.
- Baarda, D.B., & de Goede, M.P.M. (2001). *Basisboek methoden en technieken*. Groningen: Stenfert Kroese.
- Batson, C.D., Ahmad, N. & Tsang, J. (2002). Four Motives for Community Involvement. *Journal of Social Issues*, 58 (3), 429-445.
- Bekkers, R. (2005). Participation in Voluntary Associations: Relations with Resources, Personality, and Political Values. *Political Psychology*, 26 (3), 439-454.
- Bekkers, R., & de Graaf, N.D. (2002). Shifting backgrounds of participation in voluntary associations in the Netherlands. *Mens en Maatschappij*, 77 (4), 338-360.
- Buffel, T. (2007). Thesissenarie focusgroepen. *Lesnotities*, Vrije Universiteit Brussel.
- Coffé, H. (2002). De invloed van levensbeschouwelijke en maatschappelijke betrokkenheid op een positieve beoordeling van het Vlaams Blok. *Tijdschrift voor sociologie*, 23 (2), 162- 192.
- Cornelissen, J.P., Haslam, S.A. & Balmer, J.M.T. (2007). Social Identity, Organizational Identity and Corporate Identity: Towards an Integrated Understanding of Processes, Patternings and Products. *Britisch Journal of Management*, 18.
- Cuyvers, G., & Mertens, J. (2000). *Organisatiekunde. Praktijktheorie voor non-profit organisaties*. Mechelen: Wolters Plantyn.
- De Vriendt, J. (Red.) (2002). Het Middenveld uitgedaagd. Het sociaal-cultureel werk en de verzuring van de samenleving. *Vorming. Vaktijdschrift voor volwasseneneducatie en sociaal-cultureel werk*, 17 (3), 189-215.
- Elchardus, M., Hooghe, M., & Smits, W. (1999). *Participatie in Vlaanderen. Een beschrijving van de deelname aan het verenigingsleven en het vrijwilligerswerk*. (Onderzoeksrapport TOR 1999/11, vakgroep Sociologie, VUB).
- Elchardus, M., & Glorieux, I. (Eds.) (2002). *De symbolische samenleving. Een exploratie van de nieuwe sociale en culturele ruimtes*. Tielt: Lannoo.
- Elchardus, M., Huyse, L., & Hooghe, M. (2000a). *Het maatschappelijk middenveld in Vlaanderen. Een onderzoek naar de sociale constructie van democratisch burgerschap*. Brussel: VUBPress.

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

Elchardus, M., Hooghe, M., & Smits, W. (2000b). *Tussen burger en overheid. Een onderzoeksproject naar het functioneren van het maatschappelijk middenveld in Vlaanderen. Samenvatting van de onderzoeksresultaten: Deel 1: Oorzaken en gevolgen van middenveldparticipatie*. TOR rapport nr 2000/5, Brussel: VUB-vakgroep Sociologie.

Hatse, I. (2003). 'Staten-Generaal' geeft het middenveld een stem. In Hatse, I. (Eds.), *Niet zomaar. Over vrijwilligerswerk in Vlaanderen* (pp 124-129). Brussel: Koning Boudewijnstichting.

Hooghe, M. (2003). Why Should We Be Bowling Alone? Results from a Belgian Survey on Civic Participation. *Voluntas: International Journal of Volunteer and Nonprofit Organizations*, 14 (1).

Hooghe, M. (2006). Gemeenschapsvorming en sociale cohesie: een sociologische analyse. *WisselWERK CAHIER*, 15-39.

Oudstudentenbond Vrije Universiteit Brussel vzw (maart, 2005). *Jaarverslag 2004-2005*. Niet gepubliceerd jaarverslag, Oudstudentenbond Vrije Universiteit Brussel vzw, Brussel.

Pauwels, K., & De Vriendt, J. (2007). Vlaanderen (en het verenigingsleven) gepeild! *WisselWERK CAHIER*.

Pickery, J. (Red.) (2007). *Vlaanderen gepeild!* Brussel: Studiedienst Vlaamse Regering.

Putnam, D. (Eds.) (2002). *Democracies in Flux. The evolution of Social Capital in Contemporary Society*. New York: Oxford University Press.

Schlozman, K.L., Burns, N., Verba, S. & Donahue, J. (1995). Gender and Citizen Participation: Is There a Different Voice? *American Journal of Political Science*, 39 (2), 267-293.

Van Eeckhout, G. (2000). *De Vrijzinnige gepeild. Verslag van de bevraging onder leden van vrijzinnige verenigingen*. Brussel: Unie Vrijzinnige Verenigingen vzw.

Verhaest, W., & Verté, D. (2006). Het levensvragenonderzoek. *UVV Info, extra nummer*.

Verschelden, G., & Vanthuyne, T. (2005). *Eindrapport onderzoeksproject: participatie in verenigingen*. Brussel: SoCiuS- Steunpunt voor Sociaal- Cultureel Volwassenenwerk vzw.

Vrije Universiteit Brussel (2006). *Alumnibeleidsplan 2006-2010*. Brussel: Vrije Universiteit Brussel.

Vrije Universiteit Brussel (z.d.a). *Alumnus?* Geraadpleegd op 8 juli, 2008, op <http://www.vub.ac.be/infovoor/alumni/alumnus>.

“Volwaardige alumniwerking. Onderzoek naar de verwachtingen van alumni van de VUB.”

Vrije Universiteit Brussel (2004). *Huisstijlhandboek*. Geraadpleegd op 11 juli, 2008 op <http://www.vub.ac.be/downloads/huisstijlhandboek.pdf>.

Vrije Universiteit Brussel (z.d.b). *Wat na... de universiteit?* Geraadpleegd op 8 juli, 2008, op <http://www.vub.ac.be/downloads/alumnibrochure.pdf>.

Bijlage

1. Interviewschema Focusgroepinterviews

Hoofdvragen

1. Hoe moet de ontmoetingsfunctie binnen de OSB georganiseerd worden? Hoe moet dat eruit zien?

- Moeten er ontmoetingsactiviteiten voor de alumni van faculteiten en vakgroepen van de VUB afzonderlijk georganiseerd worden?
- Of voor alumni van gans de VUB?

Hoe zien jullie de sociale rol van de OSB?

- Studieleningen voor BaMa-studenten en studieleningen ManaMa-studenten? Is dit de taak van de alumnivereniging van de VUB of eerder van de overheid?
- Welke andere sociale taken heeft de OSB?

2. Als we spreken over het permanente vormingsaanbod, waar denken jullie dan aan?

- Moeten de vormingen in eigen beheer worden georganiseerd?
- Of moet dit in samenwerking met vakgroepen van de VUB?
- Moeten vormingen gegeven worden door expertalumni van de VUB?
- Dienen de vormingen eerder praktisch of theoretisch gericht te zijn?
- Waar kunnen die vormingen doorgaan? Regionaal of centraal (aan VUB)?
- Is er nood aan een vormingsaanbod in uw eigen vakgebied?

Wat denken jullie over arbeidsmarkttoeleiding door de alumnivereniging?

- Is de plaatsingsdienst van de OSB een goede 'tool' voor bedrijven en studenten? Is die aan opfrissing toe?
- Wat met de CV-vacaturedatabank van de OSB?
- De Jobbeurs van de OSB, moet die openstaan voor studenten of voor alumni? Wat is de ideale jobbeurs? Workshops/bedrijfspresentaties/standen bedrijven/gefocused op uw vakgebied?

3. Hoe zien jullie de communicatie van een alumnivereniging of van de OSB?

- Zijn de bestaande communicatiekanalen en communicatiestrategieën adequaat? (website, nieuwsbrief, ...)
- Moet de communicatie toegespitst worden op verschillende generaties alumni?
- Hoe zit het met de zichtbaarheid van de OSB?
- Alumnibestand (adressen van oud-studenten)
- De papieren uitnodigingen, in hoeverre is dit nog nodig?

De identificatie van de alumni met de instelling (hier: de VUB), heeft dit een invloed op het OSB-lidmaatschap?

- In welke mate identificeren de studenten en oud-studenten zich met de VUB? Dit hangt samen met de motivatie voor de keuze van de instelling.
- Is de OSB studentikoze?

4. Wat met de activiteiten van de OSB?

- Wat verwachten jullie van de alumnivereniging?
 - eerder sociaal & culturele activiteiten
 - eerder netwerking
 - eerder permanent professionele vorming?

- Welke activiteiten hadden jullie graag georganiseerd gezien?

Wat kunnen mogelijke opdrachten zijn van de OSB?

OSB met een utopische werking, wat in de toekomst kan verwezenlijkt worden, ...

Bijvragen

1. Kan de OSB zich profileren als vertolker van standpunten, zoals het Vrij Onderzoek en zoals vrijzinnigheid?

- Moet de OSB zich vasthouden aan het Principe Vrij Onderzoek?
- Mag een alumnivereniging kritische standpunten innemen t.o.v. zijn Alma Mater?

2. Wat met de fondsenwerving, schenkingen en legaten?

- Voor welke doeleinden moeten de verkregen middelen aangewend worden? (Voor onderzoek, leerstoelen, ...)
- Kunnen jullie alternatieven en methoden voor fondsenwerving aangeven?

3. Moet de OSB een regionale (&internationale) werking hebben?

- Kunnen activiteiten van de OSB ook regionaal georganiseerd worden?
- Activiteiten georganiseerd door regionale kernen of georganiseerd door de hoofdzetel van de OSB?
- Wat met de internationale samenwerking met (andere) alumniverenigingen?

4. Dient de alumnus een eigen zetel op de campus te krijgen?

(een soort van ontmoetingsplaats annex praatcafé, met een tentoonstellingsruimte, enz.)

2. Gestandaardiseerde vragenlijst

3. Overzichtstabellen

Tabel 1: Aandeel faculteiten

	Studenten (%)	Alumni (%)	Totaal (%)
Lichamelijke opvoeding en Kinesithérapie	5,1	4,6	4,7
Geneeskunde en Farmacie	8,8	10,2	9,8
Ingenieurswetenschappen	6,6	12,2	11,1
Wetenschappen	6,6	13	11,7
Economische, Sociale en Politieke Wetenschappen & Solvay Business School	5,9	14,4	12,6
Recht en Criminologie	8,1	14,8	13,2
Psychologie en Educatiewetenschappen	39	11,6	17,8
Letteren en Wijsbegeerte	19,9	19,2	19,2

Tabel 2: aandeel andere alumniverenigingen van de VUB

	(%)
Vereniging van VUB-alumni Sociaal Recht	0,2
VUBAMES (Oud-studenten van de derde cyclusopleidingen faculteit ESP)	0,5
ORVUB (Oud-studenten Rechten)	0,9
E-VUB (Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen)	0,9
KGB (Kriminologische Genootschap Brussel)	1,4
OSAB (Oud-studenten Apothekers Brussel)	0,9
OSLOK (Alumni faculteit LK)	2,5
Alumni Solvay (Handelingenieurs)	2,3
Forum voor Afgestudeerden Archivistiek en Hedendaags Documentenbeheer	0
MOVUB (Medische Oudstudentenvereniging Vrije Universiteit Brussel)	3,2
VlrBr (Bio- en Burgerlijke Ingenieurs)	9,9

Tabel 3: Lid middenveldorganisaties

Middenveldorganisaties	Bestuurslid (%)	Actief lid (%)	Passief lid (%)	Geen lid (%)
Milieu- of natuurvereniging	2,1	2,1	8,5	86,7
Fanclub	0	2,7	2,2	95
Vereniging die gehandicapten, bejaarden helpt	2,7	2,1	8,5	86,7
Mutualiteit of ziekenfonds	0,8	4,1	56,6	38,4
Atelier rond beeldende kunst	0	2,5	2,3	95,2
Hobbyclub	1,5	6,6	3,1	88,8
Vrouwenbeweging	0,4	0,6	2,1	96,9
Socioculturele vereniging	3,3	4,6	6,6	85,5
Politieke partij	4,1	3,7	10,2	82,0
Levensbeschouwelijke vereniging	3,9	5,8	7,3	83
Literair gezelschap	0	1	1,9	97,1
Kerkelijke vereniging	0	0,8	2,1	97,1
Vereniging die ijvert voor internationale vrede of voor ontwikkeling in derde wereldlanden	1,9	3,9	10,4	83,8
Erfgoedvereniging	1,5	0,8	3,9	93,8
Sportvereniging	4,1	26,1	7,5	62,2
Vakbond, middenstandsorganisatie, beroepsvereniging	2,5	3,9	16,8	76,8
Film- of fotoclub	0,2	1,5	1,9	96,5
Groepering verbonden aan plaatselijk café	0,4	1,5	1,7	96,5
Rode Kruis, Vlaams Kruis, Vrijwillige brandweer...	0,4	1,5	3,7	94,4
Vereniging voor gepensioneerden	0,4	0,2	1,2	98,1
De witte comités	0	0	1	99
Zelfhulpgroep	0,6	0,2	1,5	97,7
Jeugdvereniging	3,3	3,5	4,8	88,4
Muziekgroep	0,2	4,6	1,7	93,6
Gezinsvereniging	0,2	0,6	3,7	95,4
Wijk- of buurtcomité	1,5	2,9	3,3	92,3

Tabel 4: Kenmerken van de vereniging

	Onbelangrijk (%)	Geen mening (%)	Belangrijk (%)
Het imago van de vereniging	9,3	24,5	66,2
De ideologische oriëntatie van de vereniging	6,9	15,1	78,1
Het engagement dat de vereniging van mij verwacht	2,2	16,6	81,2
De aard van de activiteiten die de vereniging organiseert	2,3	5,7	93
Het tijdstip waarop de activiteiten van de vereniging plaatshebben	8,5	17	74,5
De mate waarin ik de mensen ken die reeds lid zijn van de vereniging	17,9	23,8	58,3
De bestuursleden van de vereniging	21,4	34,1	44,5
De afstand van mijn woonplaats tot de locatie van de activiteit	9,5	16,7	73,8
De kostprijs van het lidmaatschap	16	24,8	59,2
De beschikbare vrije tijd naast studie, werk en gezien	3,1	5,5	91,4

Tabel 5: Motieven van middenveldparticipatie

	Onbelangrijk (%)	Geen mening (%)	Belangrijk (%)
Omdat ik er plezier maak	4,5	8,6	86,8
Omdat ik er nieuwe mensen leer kennen	6,1	14,3	79,6
Omdat ik nieuwe vaardigheden leer	5,2	22,4	72,3
Omdat ik er mijn capaciteiten kan benutten	5,7	26,3	68
Omdat ik mezelf kan verdienstelijk maken	8,6	26	65,4
Omdat ik mijn ervaring kan overdragen	12,3	32,7	55,2
Omdat ik een rol kan spelen in het sociale leven	11	24,3	64,7
Omdat ik ervaring opdoe die nuttig is voor mijn beroep	22,8	29	48,2
Omdat ik betrokken ben bij het maatschappelijk gebeuren	12,4	27,1	60,5
Omdat ik iets voor de eigen groepering kan doen	17,3	35,9	46,8
Omdat ik kan omgaan met mensen met dezelfde ideeën	11,8	27,4	60,7
Omdat ik mijn eigen ideeën kan toepassen	17,6	40,8	40,6
Omdat mensen uit mijn omgeving er veel belang aan hechten	63,2	27,8	10,2
Omdat ik er erkenning en waardering voor krijg van andere mensen	40	33,6	26,4
Omdat mensen uit mijn kennissenkring lid zijn van een vereniging	43,4	32,5	22,3
Omdat ik graag tot een groep behoor	47,3	32,5	20,3
Omdat ik mijn vrije tijd op een zinvolle manier wil invullen	13,9	25,5	60
Omdat ik er gelijkgestemden vind	11,1	33,6	55,4
Omdat ik er contacten kan leggen die nuttig zijn	12,1	27,6	59,2
Omdat ik iets kan doen voor een goede zaak	11,1	26,3	62,6
Omdat ik inspraak wil hebben	30,7	41,2	28,1
Ik ben lid vanuit mijn levensbeschouwelijke overtuiging	38,4	30	31,6
Omdat ik gevraagd werd	33,3	42,8	24

Tabel 6: cultuurparticipatie

	Nooit (%)	Eén keer per jaar (%)	Meerdere keren per jaar (%)	Eén keer per maand (%)	Meerdere keren per maand (%)
Klassiek theater	50,1	36,7	11,8	1,4	0
Hedendaags theater	38,1	39,7	19,2	2,1	0,9
Comedy	47,5	35,8	15,9	0,7	0
Cabaret	67,8	24,8	6,6	0,5	0,2
Klassiek ballet	78,3	17,3	4,5	0	0
Hedendaagse dans	66	24	9	0,7	0,2
Performances	54,6	27,3	16,7	1	0,5
Klassieke muziek	48,6	29,6	17,1	2,8	1,9
Folk/ wereldmuziek	46,4	30,6	19,2	3,1	0,7
Kleinkunst	54,3	31,8	12,6	0,9	0,5
Vlaamse muziek	66,7	24,4	7,9	0,5	0,5
Jazz	56,4	26	16	1	0,7
Rock/ pop/ hiphop	34,5	26,1	33,3	3,8	2,2
Opera	67,5	23,7	6,4	1,7	0,7
Operette	88,7	8,9	1,5	0,7	0,2
Commerciële film	6,5	14	55,7	19,1	4,7
Niet- commerciële film (alternatieve film)	26,2	27,2	35,9	7,3	3,3
Kunst met educatieve functie	53	26,5	17,2	2,4	1
Klassieke kunsten (schone kunsten)	33,3	32,1	27,6	5,7	1,4
Hedendaagse kunst	34,3	30,3	24,4	6,1	1,9

Tabel 7: Belemmeringen cultuurparticipatie

	(%)
Geen interesse	16,3
Gebrek aan tijd	83,7
Tijdstip voorstelling	17,4
Gebrek aan eigen vervoer	11,2
Gebrek aan openbaar vervoer	8,1
De reservatie	11,2
Te duur	34,7
De afstand	21

Tabel 8: Hoe lid geworden

	(%)
Via het ledentijdschrift	4,4
Via een ander lid	5,1
Via de website	7,3
Via een activiteit	11,3
Via de E-newsletter	11,0
Via een bestuurslid/ medewerker van de vereniging	24,1
Via een persartikel	0
Via een brief	35,8

Tabel 9: Beeldvorming van alumniverenigingen

	Niet eens (%)	Geen mening (%)	Eens (%)
Bij de alumnivereniging komen alle gezindheden aan bod	21,7	39,5	38,7
Alumniverenigingen zijn dynamisch	27	44,9	28
Alumniverenigingen zijn saai	31,2	42,3	26,6
Alumniverenigingen zouden veel meer bereiken als alle alumni er lid van zouden zijn	14,8	22,8	62,4
Persoonlijk ervaar ik voordeel van het werk dat de alumniverenigingen verrichten	53,6	34,2	12,1
De belangen van de alumnus worden door de alumnivereniging uitstekend behartigd	21,4	61,9	16,7
Ik heb de alumnivereniging nooit gekend tijdens mijn studententijd	24,1	11,4	61,4
De alumnivereniging is een studentikoze vereniging	33,1	48,3	18,5
De alumnivereniging is een betrouwbare partner waarop je kan terugvallen	22,7	60,7	16,6
De alumnivereniging is een select clubje van afgestudeerden waar je geen toegang toe krijgt	43,8	38,6	17,6
De alumnivereniging trekt mij erg aan	45,2	32,8	21,9
Om je belangen als alumnus te behartigen kan je niet buiten een alumnivereniging	27,8	43,9	28,4
De alumnivereniging stelt mij in staat om mij voor de universiteit te engageren	23,2	48,4	28,4
Ik voel mij helemaal niet aangetrokken tot een alumnivereniging van de VUB	40	35	24,9

Tabel 10: Schaal "Negatieve beeldvorming alumniverenigingen"

	Factorlading PCA	Item-Totaalcorrelatie Cronbach's alpha
Alumniverenigingen zijn dynamisch	.645	.513
Alumniverenigingen zijn saai (omgescoord)	-.699	.555
Persoonlijk ervaar ik voordeel van het werk dat de alumniverenigingen verrichten	.554	.432
De belangen van de alumnus worden door de alumnivereniging uitstekend behartigd	.541	.436
De alumnivereniging is een betrouwbare partner waarop je kan terugvallen	.597	.469
De alumnivereniging is een select clubje van afgestudeerden waar je geen toegang toe krijgt (omgescoord)	-.587	.439
De alumnivereniging trekt mij erg aan	.724	.606
De alumnivereniging stelt mij in staat om mij voor de universiteit te engageren	.484	.368
Ik voel mij helemaal niet aangetrokken tot een alumnivereniging van de VUB (omgescoord)	-.700	.564

Tabel 11: Beeldvorming VUB

	Niet eens (%)	Geen mening (%)	Eens (%)
Ik voel mij betrokken bij wat op de VUB gebeurt	15,4	15,8	68,8
De VUB is een universiteit als een ander	62	13	24
De VUB moet een Vlaams baken zijn in Brussel	22,8	24,7	52,2
De VUB moet zich duidelijk vrijzinnig opstellen	11	17,6	71,4
De VUB moet zich pluralistisch profileren	6,4	21,7	71,8
Ik heb met de VUB niets meer te maken als (sinds) ik afgestudeerd ben	67,5	15,7	16,8
Ik wil mij nog engageren voor de VUB	9,4	28,8	61,8
Ik ben fier dat ik studeer of afgestudeerd ben aan de VUB	2,9	13,3	83,7
Ik wil een band behouden met de VUB	4	16,9	79,2
Mijn verblijf aan de VUB was een positieve ervaring	1,3	5,3	93,5
Studeren aan de VUB heeft mijn persoonlijkheid gevormd	7,7	15,3	77,1
Ik kan mij niet (meer) vinden in de waarden die de VUB voorstaat	75,7	19	5,4
Ik hou aan de VUB een negatieve ervaring over	91,5	7	1,5
Het credo 'Redelijk eigenzinnig' typeert de VUB ten volle	11,7	34,7	53,6
Voor mij behoort de VUB tot de beste Vlaamse universiteiten	6,4	27,2	66,5

Tabel 12 :Schaal "Identificatie VUB"

	Factorlading PCA	Item-Totaalcorrelatie Cronbach's alpha
Ik voel mij betrokken bij wat op de VUB gebeurt (omgescoord)	.671	.596
De VUB is een universiteit als een ander	-.469	.405
De VUB moet zich duidelijk vrijzinnig opstellen (omgescoord)	.415	.348
Ik heb met de VUB niets meer te maken als (sinds) ik afgestudeerd ben	-.592	.504
Ik wil mij nog engageren voor de VUB (omgescoord)	.698	.611
Ik ben fier dat ik studeer of afgestudeerd ben aan de VUB (omgescoord)	.756	.659
Ik wil een band behouden met de VUB (omgescoord)	.774	.700
Mijn verblijf aan de VUB was een positieve ervaring (omgescoord)	.730	.628
Studeren aan de VUB heeft mijn persoonlijkheid gevormd (omgescoord)	.676	.575
Ik kan mij niet (meer) vinden in de waarden die de VUB voorstaat	-.589	.511
Ik hou aan de VUB een negatieve ervaring over	-.662	.560
Het credo 'Redelijk eigenzinnig' typeert de VUB ten volle (omgescoord)	.401	.326
Voor mij behoort de VUB tot de beste Vlaamse universiteiten (omgescoord)	.678	.587

Tabel 13: Vrijzinnig-humanistische waarden

	Niet eens (%)	Geen mening (%)	Eens (%)
Er bestaat een God die zich met iedereen persoonlijk bezighoudt	85,9	10,9	3,2
Na de dood is alles definitief afgelopen	14,1	20,8	65,2
Het probleem van goed en kwaad moet door de mensen zelf opgelost worden	2,5	10,3	87,2
Voor mij is de zin van het leven, dat je er het beste van probeert te maken	1,8	9,6	88,6
Het leven heeft zin omdat er na de dood nog iets komt	78,2	17,4	4,3
Het leven heeft alleen zin als je die er zelf aan geeft	3	11,2	85,8
Ik geloof in individuele verantwoordelijkheid	0,7	8,7	90,6
Het leven heeft volgens mij weinig zin	79,4	15,6	8,1
Ik haal mijn inspiratie uit het leven, de kunst en cultuur en de rijkdom van de natuur	7,1	25,9	66,9
De zin van het leven is iets van jezelf kunnen doorgeven aan de volgende generatie	7,5	24,7	67,7
Ik geloof in individueel recht en vrijheid	3	11,2	85,8
Pas als je gelooft in God, heeft de dood betekenis	74,1	17,8	8
God is niet daarboven, maar in de harten van de mensen	34,7	32,8	32,5
Ik geloof in sociale samenwerking	2,8	12	85,3
Het leven heeft voor mij alleen maar betekenis omdat God bestaat	91,7	6,2	2
De mens is een sociaal wezen en vindt zijn zin in zijn relaties	4,1	10,2	85,7
Ik geloof in wederzijds respect tussen mensen	1,4	6,4	92,2
Het leven is slechts een evolutieproces	18,1	34,7	47,2
Met verdriet en tegenslag in het leven moet je zelf zo goed mogelijk proberen om te gaan	1,1	10,1	88,7
De dood is de doorgang naar een ander leven	73,7	21,1	5,3
Goed en kwaad in de wereld zijn geheel en al mensenwerk	4,1	18,7	77,2
Ons leven wordt uiteindelijk bepaald door de wetten der natuur	16,5	28,1	55,4
Geopenbaarde kennis die enkel op gezag berust moet men afwijzen	7,8	18,4	73,7
Ik verwerp gezagsargumenten bij de opbouw van mijn visie op mens en wereld	8,3	23,3	68,4
Het zou beter zijn voor België als meer mensen met een sterke geloofsovertuiging een openbaar ambt zouden vervullen	80,2	16,6	3,3
Kennis over de wereld verkrijgen we door middel van observatie, experiment en rationele analyse	1,6	10,1	88,2
Onze beslissingen dienen gebaseerd te zijn op het beschikbaar bewijsmateriaal	4	14,3	81,7
De bijbel is de beste handleiding voor een goed leven	83,6	14,5	1,9
De mens ontleent al zijn kennis over de wereld aan zijn zintuigen	13,2	31,5	55,4
Ik heb respect voor de vrijheid van eredienst voor elke burger en elke gemeenschap	3,3	8,2	88,4
We zullen nooit alles weten over de wereld, ook niet dankzij de wetenschap	5,9	11,2	82,9
Geen enkele waarheid is definitief	4,5	10,9	84,6
De godsdienst kan ons veel leren over de mens en de wereld	40	29,1	30,8
De waarheid kunnen we enkele kennen door middel van de wetenschap	9,1	22,9	67,2
Wetenschap en geloof zijn denkwijzen die naast elkaar kunnen bestaan	27,1	20,5	52,4
Zowel het geloof als de wetenschap dragen oogkleppen	29,3	29,6	41,1
Inzet ten voordele van de samenleving maximaliseert het individuele geluk	4,9	27,8	67,2
De mens heeft het vermogen redelijke oordelen te vormen en onderscheid te maken tussen goed en kwaad	4,2	12	83,8
De lichamelijke en geestelijke waardigheid van de mens moet verdedigd worden	1,4	10,6	88

Tabel 14: Schaal "Vrijzinnig humanistische waarden"

	Factorlading PCA	Item-Totaalcorrelatie Cronbach's alpha
Er bestaat een God die zich met iedereen persoonlijk bezighoudt	-.672	.614
Na de dood is alles definitief afgelopen (omgescoord)	.579	.536
Het probleem van goed en kwaad moet door de mensen zelf opgelost worden (omgescoord)	.572	.530
Voor mij is de zin van het leven, dat je er het beste van probeert te maken (omgescoord)	.589	.527
Het leven heeft zin omdat er na de dood nog iets komt	-.676	.646
Het leven heeft alleen zin als je die er zelf aan geeft (omgescoord)	.621	.575
Ik geloof in individuele verantwoordelijkheid (omgescoord)	.583	.486
Ik geloof in individueel recht en vrijheid (omgescoord)	.513	.396
Het leven heeft voor mij alleen maar betekenis omdat God bestaat	-.657	.558
De mens is een sociaal wezen en vindt zijn zin in zijn relaties (omgescoord)	.415	.325
Ik geloof in wederzijds respect tussen mensen (omgescoord)	.429	.348
Met verdriet en tegenslag in het leven moet je zelf zo goed mogelijk proberen om te gaan (omgescoord)	.509	.456
De dood is de doorgang naar een ander leven	-.633	.630
Goed en kwaad in de wereld zijn geheel en al mensenwerk (omgescoord)	.614	.560
Geopenbaarde kennis die enkel op gezag berust moet men afwijzen (omgescoord)	.428	.418
Ik verwerp gezagsargumenten bij de opbouw van mijn visie op mens en wereld (omgescoord)	.534	.508
Kennis over de wereld verkrijgen we door middel van observatie, experiment en rationele analyse (omgescoord)	.669	.642
Onze beslissingen dienen gebaseerd te zijn op het beschikbaar bewijsmateriaal (omgescoord)	.591	.544
De bijbel is de beste handleiding voor een goed leven	-.600	.545
De mens ontleent al zijn kennis over de wereld aan zijn zintuigen (omgescoord)	.452	.405
De waarheid kunnen we enkele kennen door middel van de wetenschap (omgescoord)	.572	.525
De mens heeft het vermogen redelijke oordelen te vormen en onderscheid te maken tussen goed en kwaad (omgescoord)	.472	.457
De lichamelijke en geestelijke waardigheid van de mens moet verdedigd worden (omgescoord)	.503	.418

Tabel 15: Scheiding tussen kerk en staat

	Niet eens (%)	Geen mening (%)	Eens (%)
Het zou beter zijn voor België als meer mensen met een sterke geloofsovertuiging een openbaar ambt zouden vervullen	80,2	16,6	3,3
Politiek moet losstaan van godsdienst	2,1	8	89,9
Religieuze leiders zouden geen invloed mogen uitoefenen op het stemgedrag van mensen	9,2	13	77,8
Religieuze leiders zouden geen invloed mogen uitoefenen op overheidsbeslissingen	5,6	12,7	81,6
Kerken hebben te veel macht	8	23,5	68,5
Het nastreven van de volledige scheiding van kerk en staat is zinvol	3,5	11,4	85,1

Tabel 16: Schaal "Scheiding tussen kerk en staat"

	Factorlading PCA	Item-Totaalcorrelatie Cronbach's alpha
Het zou beter zijn voor België als meer mensen met een sterke geloofsovertuiging een openbaar ambt zouden vervullen	-.591	.410
Politiek moet losstaan van godsdienst (omgescoord)	.727	.552
Religieuze leiders zouden geen invloed mogen uitoefenen op het stemgedrag van mensen (omgescoord)	.627	.446
Religieuze leiders zouden geen invloed mogen uitoefenen op overheidsbeslissingen (omgescoord)	.732	.567
Kerken hebben te veel macht (omgescoord)	.621	.443
Het nastreven van de volledige scheiding van kerk en staat is zinvol (omgescoord)	.733	.410

Tabel 17: Opdracht alumnivereniging

	(%)
Uitstappen en vakanties voor alumni organiseren	11,7
Mogelijkheden geven tot sportbeoefening en beweging	12,9
De kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek helpen bewaken	15,2
Een vaste locatie ter beschikking stellen van alumni	15,2
Fondsen werven voor onderwijs of onderzoek aan de VUB	16,3
Een fonds ter beschikking stellen van studenten (financiële steun)	17,8
Mogelijkheden tot creatieve vrijetijdsbesteding bieden	19,4
Mijn engagement naar de VUB toe mogelijk maken	19,8
Mogelijk maken dat alumni een actieve rol kunnen spelen in het reilen en zeilen van de VUB	20,1
De kwaliteit van het universitair onderwijs helpen bewaken	20,3
Deelname aan culturele manifestaties vergemakkelijken	22,6
Stimuleren dat alumni een beroep kunnen doen op studenten en personeel voor onderzoek	25,2
De deelname van alumni aan projecten van de VUB mogelijk maken	27,4
De band tussen de alumni en het academisch personeel onderhouden	29
Een netwerk van alumni ontwikkelen om de internationale werking van de VUB te ondersteunen	31,3
Een netwerk van alumni organiseren om stageplaatsen ter beschikking te stellen van studenten	35,7
Zich inzetten bij het verdedigen van het Principe van Vrij Onderzoek (dat aan de grondslag van de VUB ligt)	36,9
Bijdragen tot de ontwikkeling en de verdere uitbouw van de VUB	37,9
Informatie en voorlichting beiden over de ontwikkelingen binnen de VUB	40,2
Jongere en oudere alumni met elkaar in contact brengen	41,6
Mensen met dezelfde interesses bij elkaar brengen	43,4
Professionele vormingsactiviteiten organiseren	43,4
Professionele netwerken van alumni organiseren	46,3
Ontmoetingsplaats zijn voor alumni	52,3
Vacatures doorgeven	60,7
Banden onder alle oud-studenten nauwer aanhalen	71,7

Tabel 19: Organisatievorm alumniwerking VUB

	(%)
Zelfstandig georganiseerde alumniverenigingen onder de huidige vorm	12,6
Zelfstandig georganiseerde alumniverenigingen op facultaire basis	29,1
Verregaande samenwerking tussen de verschillende alumniverenigingen	20,9
Één algemene alumnivereniging als koepel voor alle oud-studenten	28,7
Provinciaal georganiseerde alumniverenigingen	8,8

Tabel 20: Tijdstip activiteiten

	(%)
In de voormiddag	1,6
In de namiddag	4,7
's Avonds	66,3
Het maakt niet uit	13,8
Tijdens de week	22
In het weekend	48,4

Tabel 21: Locatie activiteiten

	(%)
Op de campus Etterbeek van de VUB	61,6
Op de campus Jette van de VUB	20,7
Binnen de provincie waar ik woon	28,3
In Brussel	55,9
Binnen een straal van 20 km van mijn woonplaats	17,1

Tabel 22: Redenen tot (meer) participatie in alumnivereniging

	Lid (%)	Rekruteerbaar (%)	Niet-rekruteerbaar (%)	(%)
De bestuursleden jonger zouden zijn	3,8	3,9	3,9	3,8
De alumnivereniging zich meer met politiek zou inlaten	6,6	3,1	1,6	4
De alumnivereniging meer strijdend vrijzinnig zou zijn	13,1	6,2	3,9	8,3
De alumnivereniging beter de belangen van de VUB zou behartigen	14,2	9,3	3,1	9,4
De alumnivereniging meer open vrijzinnig zou zijn	15,3	13,2	2,3	10,8
Ze op een andere plaats zou doorgaan	14,8	9,3	10,2	11,7
Ze op een ander tijdstip zou plaatsvinden	18	17,8	5,5	14,2
Ik minder zou moeten betalen	13,1	22,5	25,8	19,6
Het aanbod zou vernieuwd/ aangepast worden	27,9	28,7	18,8	25,2
Het activiteitenprogramma gevarieerder zou zijn	37,2	31	21,9	30,6
Ik beter op de hoogte zou gebracht worden van de activiteiten	25,1	44,2	36,7	34,2

Tabel 23: Redenen tot niet-participatie

	Lid (%)	Rekruteerbaar (%)	Niet-rekruteerbaar (%)	Algemeen (%)
Gezondheidsproblemen	3,4	3,1	1	2,6
Vervoersproblemen	13,2	13,8	18,7	15,1
Geen tijd	76,9	67,5	59,8	68,5
Zorg voor iemand	4,7	3,8	3,8	4,1
Activiteiten spreken niet aan	35,5	30	24,4	30
Sfeer spreekt niet aan/ niet gezellig	7,3	8,1	8,1	7,7
Niemand om mee samen te gaan	26,9	30,6	20,6	25,5
Niet op de hoogte	15,4	34,4	29,2	25,3
Geen interesse	12,8	10,6	39,7	21,3
Te duur	8,5	8,8	10,5	9,4
Te vermoeiend	3	2,5	2,9	2,8
Activiteiten zijn vaak op een slecht tijdstip	19,2	15	7,2	14
Ik ken er niemand	25,2	30	36,4	30
Te levensbeschouwelijk georiënteerd	3,4	0	1	0,7
Te studentikoos	6	3,8	8,6	6,2
Ik voel mij niet verbonden met de universiteit	3,4	2,5	13,4	6,6
De vormingsactiviteiten niet aansluiten bij mijn beroepsactiviteit	13,6	7,5	5,7	9,2

μ